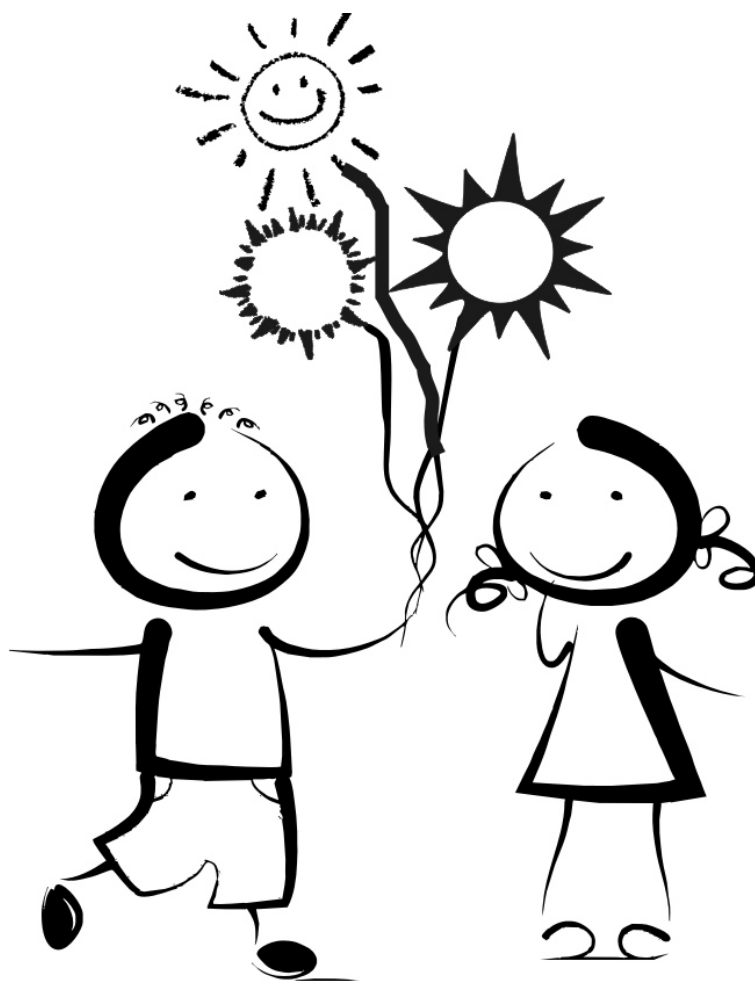


PEDAGÓGIAI PROGRAM

Szabadhídvégi Napsugár Óvoda

Szabadhídvég Fő utca 13.



2016.

Tartalomjegyzék

ÓVODA ADATAI	2
AZ ÓVODÁNK BEMUTATÁSA	3
ÓVODÁNK CÉLJA, ALAPELVEI.....	4
<i>Küldetésnyilatkozat</i>	4
Célunk.....	4
<i>Értékek, amelyek közvetítését vállaljuk</i>	5
<i>A rehabilitáció általános célja:</i>	5
<i>A rehabilitáció fő területei:</i>	5
Nevelési feladataink	6
GYERMEKKÉP, ÓVODAKÉP, NEVELÉS RENDSZERE	7
<i>Gyermekkép</i>	7
<i>Óvodakép</i>	8
A NEVELÉS ALAPVETŐ FELADATAI.....	11
<i>Az egészséges életmód alakításának feladatai, egészségfejlesztési program</i>	11
<i>Érzelmi, erkölcsi és közösségi nevelés</i>	17
<i>Anyanyelvi – és értelmi fejlesztés és nevelés</i>	22
<i>Észleltikai érzelmek alakításának feladatai</i>	24
AZ ÓVODAI ÉLET TEVÉKENYSÉGFORMÁI.....	25
<i>Néphagyományaink, nemzeti ünnepeink</i>	25
AZ ÓVODAI ÉLET TEVÉKENYSÉGFORMÁI.....	30
<i>Játék</i>	30
<i>A játék, játékos tanulás</i>	30
<i>Mesélés, verselés</i>	38
<i>Ének, zene, énekes játékok, gyermektánc:</i>	41
<i>Gyermektánc, néptánc, néphagyományőrzés:</i>	44
<i>Rajzolás, festés, mintázás, kézi munka</i>	46
<i>Mozgás, mozgásos játékok</i>	49
<i>Külső Világ Tevékeny Megismerése</i>	51
<i>Munkajellegű tevékenységek</i>	54
AZ ÓVODAI ÉLET MEGSZERVEZÉSE.....	57
<i>Személyi feltételek</i>	57
<i>Tárgyi feltételek</i>	58
<i>Szervezeti és időkeretek</i>	58
<i>Napirend</i>	59
AZ ÓVODA GYERMEKVÉDELMI FELADATAI, SZOCIÁLIS HÁTRÁNYOK ENYHÍTÉSE, ESÉLYEGYENLŐSÉGETSZOLGÁLÓ INTÉZKEDÉSEK.....	60
A SAJÁTOS NEVELÉSI IGÉNYŰ.....	64
GYERMEKEK NEVELÉSE,.....	64
HABILITÁCIÓS, REHABILITÁCIÓS	64
<i>Az integrált nevelésre vonatkozó általános alapelveink:</i>	64
<i>A rehabilitáció általános célja:</i>	65
<i>A rehabilitáció fő területei:</i>	65
INTÉZMÉNYÜNK KAPCSOLATRENDSZERE	67
<i>Az óvoda és a család</i>	67
<i>A kapcsolat formái:</i>	67
<i>Az óvoda és iskola kapcsolata</i>	68
<i>Óvodánk egyéb kapcsolatai</i>	68
INTÉZMÉNYÜNK SPECIÁLIS SZOLGÁLTATÁSAI	70
ÓVODÁNK ÍRÁSOS DOKUMENTUMAI	71
LEGITIMÁCIÓS ZÁRADÉK	72
FELHASZNÁLT IRODALOM	74

ÓVODA ADATAI

Intézmény neve: Szabadhídvégi Napsugár Óvoda

Intézmény címe: 8138 Szabadhídvég, Fő utca 13

Intézményvezető: Burdohány Edina

Intézmény elérhetősége: Tel: 06/20-269-8326

E-mail: szh.ovoda@lkomnet.hu

Az óvodai férőhelyek száma: 39 fő

Csoportok száma: 2

Az óvoda fenntartója:

Lepsényi Közös Önkormányzati Hivatal

Szabadhídvégi Kirendeltsége

8138 Szabadhídvég, Községház utca 1.

Alapító okirat száma: 39/2013.(V.30.)

A programot benyújtotta az intézmény vezetője és az óvoda nevelőtestülete.

AZ ÓVODÁNK BEMUTATÁSA

Óvodánkat 1949-ben alapították, majd elköltöztették. 1963 óta működik ebben az épületben, amely több helyiségeivel jobb és kedvezőbb feltételeket biztosít a gyermekneveléshez.

Folyamatos változásokon ment keresztül. Megújult kívül-belül, tágasabb, szebb lett, mint kezdetekben.

A gyermeklétszám változásai miatt sokszor került sor a változtatásra. Kezdetben 3 csoporttal működő óvodánk a 2008/09-es tanévben társult Mezőkomárom óvodájával.

A társulás során „Mezőhídvég Óvoda” nevet kapta. A székhely Szabadhídvég, Mezőkomárom tagintézményként működött. A szabadhídvégi óvoda 1 csoporttal, míg a mezőkomáromi 2 csoporttal működött 2013. 01. 01-ig, amikor ismét változást kívánt meg a gyereklétszám, a szabadhídvégi óvoda ismét 2 csoporttal működik tovább.

2013.07.01-től óvodánk ismét önálló intézmény tagóvoda nélkül. Mezőkomárom Külön válásával módunkban állt új nevet felvenni. „Szabadhídvégi Napsugár Óvoda” lettünk.

2014/2015. nevelési évben intézményünkben, a korábban néphagyományokra épülő pedagógiai programunk mellett kipróbálásra kerültek a „kompetencia alapú óvodai nevelés” programcsomag egyes elemei.

Nevelőközösségünk úgy döntött, hogy a 2015/2016. nevelési évtől kibővítjük pedagógiai programunkat a kompetencia alapú nevelés és oktatás alapvetéseivel és egyes elemeivel.

A működéshez szükséges személyi és tárgyi feltételekkel rendelkezünk (tornaszoba kivételével).

Világos, otthonos berendezésű csoportszobáinkban a gyerekeknek esztétikus, biztonságos környezetet biztosítunk, mindennapjaik kellemes eltöltéséhez.

A csoportszobáink az ott dolgozó óvónők egyéniségét tükrözi.

Az óvoda udvara tágas, gondozott, az udvari játékokat próbáljuk bővíteni, hogy minél több lehetősége legyen a gyermekeknek a szabad és gondtalan játékra, hogy elősegítse a 3-7 éves gyermekek mozgásfejlődését.

Nagy homokozó, és hatalmas árnyat adó fa is megtalálható az udvaron, mely alatt a gyermekek szívesen játszanak. A régi és biztonságosnak már nem mondható babakáz az idén új alakot ölt, s remélhetőleg új udvari játékokkal is gazdagodunk.

Gondoskodás és szépítkezés jellemzi az új óvodai arculatot.

ÓVODÁNK CÉLJA, ALAPELVEI

Küldetésnyilatkozat

Az óvodai nevelés pedagógiai alapelveinek meghatározásánál

- a gyermeket – mint fejlődő személyiséget – **szeretetteljes** gondoskodás és különleges védelem illeti meg;
- a gyermek nevelése elsősorban a család joga és kötelessége, s ebben az óvodák esetenként **hátránycsökkentő** szerepet töltenek be.
- Az óvoda minden dolgozója, a családi nevelést kiegészítéseként az óvodai nevelésnek a gyermeki személyiség teljes kibontakoztatásának **megerősítésére** kell irányulnia, az emberi jogok és a gyermeket megillető jogok tiszteletben tartásával; oly módon, hogy minden gyermek **egyenlő eséllyel részesülhessen** színvonalas nevelésben.

Cél

Óvodásaink sokoldalú, harmonikus fejlődésének elősegítése az egyéni képességek figyelembevételével. Nevelőmunkánknak át kell fognia a gyermeki személyiség egészét.

A gyermekek játéktevékenységéhez szükséges feltételek folyamatos biztosítása, mivel a játék a gyermek számára a legfőbb élményforrás, a személyiség fejlesztésének színtere, a tanulás, a készség-, képességfejlesztés leghatékonyabb módja.

Olyan ismeretek közvetítése, amit a gyermek önmaga szerez meg, ezért olyan tevékenységeket biztosítunk, amelyek felébresztik kíváncsiságát a környező világ megismerésére, a tanulás, tudás örömének átélésére.

A népi kultúra átörökítése, hagyományaink megtartása.

A gyermekek motoros, szociális és kognitív képességeinek fejlesztése a sikeres iskolakezdés érdekében.

A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek egyéni fejlesztése, és fejlődésének segítése.

Sajátos nevelési igényű gyermekek inkluzív nevelése.

Értékek, amelyek közvetítését vállaljuk

- Szeretet
- Elfogadás és tisztelet
- Bizalom
- Egészséges életmód
- Rendszeres egészségfejlesztő testmozgás
- Anyanyelvi kultúra
- Viselkedés kultúra
- Rendszeretet
- Esztétikai érzék
- Természetvédelem-környezettudatosság
- Hagyományok

A rehabilitáció általános célja:

- A sérült funkciók fejlesztése, újak kialakítása
- A sérült funkciókkal egyensúlyban a meglévő funkciókra való támaszkodás, ezek fejlesztése
- Amennyiben speciális eszközök használata szükséges, ezek elfogadtatása, a használat tanítása

A rehabilitáció fő területei:

- az észlelés – vizuális, akusztikus, taktilis, vesztibuláris, kinesztéziás- fejlesztése
- a motoros készségek fejlesztése
- a beszéd-és nyelvi készségek fejlesztése, szükség esetén alternatív kommunikációs eszköz használatával
- a szociális készségek fejlesztése
- a kognitív készségek fejlesztése
- az önellátás készségeinek fejlesztése

Nevelési feladataink

- A pedagógiai szemléletben fontos a gyermek fejlettségének, életkori sajátosságainak és képességei szintjének figyelembe vétele az egyéni képességek differenciált kibontakoztatása, a teljes személyiség fejlesztése, mely játékkal, mozgással, örömmel végzett tevékenységekkel valósul meg.
- A ránk bízott gyermekeket szeretet, türelem, megértés és tisztelet veszi körül óvodánkban.
- Az óvodapedagógus és más alkalmazottak személyisége, magatartása, tevékenysége modellt nyújt a gyermekek számára.
- Az óvodáskorú gyermekek védelme, esélyegyenlőségének biztosítása, jogainak érvényre juttatása a nevelés és a törvények adta eszközökkel. Egyenlő hozzáférés biztosítása minden gyermek számára.
- A gyermekek érdekei elsődlegesek, mindenkfelett állóak.
- Kiemelt figyelmet igénylő gyermekek számára a szükséges segítség, gondozás, nevelés biztosítása.
- Nemi sztereotípiák tudatos kerülése.
- Innovatív pedagógiai törekvések érvényesítése a gyermekek érdekében.

GYERMEKKÉP, ÓVODAKÉP, NEVELÉS RENDSZERE

Gyermekkép

„Mindegy, hogy képességeid mekkorák,

fő, hogy a tőled telhető legjobbat

formáld belőlük és általuk.”

/ Weöres Sándor/

Gyermekeink számára önfelelt gyermekkort biztosítunk, amelyben:

- Legyenek derűsek – tudjuk megőrizni nevetésüket. Élvezzék az óvodai élet boldog gondtalanságát. Őrizzék meg természetes kíváncsiságukat.
- Szeressék, óvják környezetüket. Az óvodai élet folyamán bontakozzon ki kreativitásuk. Örömmel vegyenek részt a különböző tevékenységekben. Vegyék észre a szépet és a jót.
- Ismerjék az alapvető illemszabályokat.
- Az óvodás gyermeknek életkori sajátosságai és egyéni igényei alapján testi és lelki szükségletei vannak. Testi szükségletei a gondozás, a táplálkozás, a tisztálkodás, az öltözködés, a mozgás, a pihenés. Lelki szükségletei a szeretet, az érzelmi biztonság, a türelem, a megértés, az elfogadás, a tisztelet. Az óvoda kerüli a nemi sztereotípiák erősítését.

- Jellemzi továbbá a sokirányú érdeklődés a környező világ megismerésére. Nagy mozgásigénye kielégítése során fejlődik érzékelése, észlelése, akarat tulajdonsága, szociális képessége.
- Alapvető tevékenysége a játék, mely sokoldalú tapasztalást biztosít számára, csiszolódik anyanyelvi kultúrája.
- Alakuljanak kulcskompetenciái, melyek képessé teszik az iskolában való helytállásra

Óvodakép

„Mindenki láthatatlan drágakövet rejt magában akármilyenek született, s ezt csiszolni, formálni kell.”

[Marlo Morgan](#)

Célunk olyan óvoda megteremtése, amelyben valamennyi munkatársunk

elsődleges feladatának tartja:

- az érzelmi biztonságot nyújtó, derűs, szeretetteljes légkört biztosítását, melynek középpontjában a gyermek áll, az ő teljes körű elfogadását, tiszteletét, szeretetét, megbecsülését.
- az életkori és az egyéni sajátosságok valamint az eltérő fejlődési ütem figyelembe vételével a fejlődés lehetőségének biztosítását.
- hogy folyamatosan biztosítjuk a gyermekek egészséges fejlődéséhez és fejlesztéséhez szükséges személyi és tárgyi feltételeket.
- a más nemzetiséghez tartozó gyermekeink számára is biztosítjuk önazonosságuk megőrzését, erősítését, a multikulturális nevelésen alapuló integrációs lehetőségekkel.

- anyanyelvi nevelésünk áthatja mindennapjainkat, állandó tartalma a nevelés eszközeinek, gyermeki tevékenységrendszernek.
- rendszeres napirendünkkel, mindennapi mozgásos tevékenységek szervezésével alakítjuk gyermekeink adekvát és rendszeres életritmusát, helyes tisztálkodási – és táplálkozási szokásainak kialakítását, biztosítjuk felfokozott mozgásigényük kielégítését.
- olyan pedagógiai környezetet biztosítunk, amelyben a másság felé fordulás természetes.

A NEVELÉSI GYAKORLATUNK RENDSZERTÁBLÁJA

Célrendszer

A fejlesztés tartalmi feladatai

Az egészséges élet-mód
alakítása, egészségfejlesztés
program

Az érzelmi, az erkölcsi és közösségi
nevelés

Az anyanyelvi és értelmi fejlesztés
és nevelés megvalósítása

A gyermekek
tevékenységformái

Játék

Verselés, mesélés

Ének, zene, énekes játék, gyermektánc

Rajzolás, festés, mintázás, kézimunka-vizuális tevékenység.

Mozgás

Munka jellegű tevékenység

A külső világ tevékeny megismerése

Tanulás

Az óvodai élet
megszervezése

Feltételrendszer

Gyerekvédelem

Kapcsolatok

A fejlődés jellemzői

A NEVELÉS ALAPVETŐ FELADATAI

- Az egészséges életmód alakítása. Egészségfejlesztési program
- Az érzelmi, az erkölcsi és a közösségi nevelés.
- Az anyanyelvi és értelmi fejlesztés

Az egészséges életmód alakításának feladatai, egészségfejlesztési program

Cél:

Az egészséges életre nevelés, az egészség megtartására, megerősítésére történő felkészítés. A 3-7 éves korosztályra jellemző fiziológiai, életkori sajátosságokat figyelembe véve tervezzük a gondozási tevékenységeket, a mozgásigény kielégítésének feltételeit, az egészség védelmét. Az egészség fejlesztő tevékenység során az egészségi állapot pozitív irányú változása.

Az egészségfejlesztés területei:

- egészséges táplálkozás
- mindennapos testnevelés, testmozgás
- személyi higiéné
- testi és lelki egészség fejlesztése, a viselkedési függőségek, a szenvedélybetegségekhez vezető szerek fogyasztásának megelőzése
- a bántalmazás, erőszak megelőzése
- baleset-megelőzés és elsősegélynyújtás

Feladat:

- A gyermekek gondozása, testi szükségletük, mozgásigényük kielégítése
- Harmonikus, összerendezett mozgásfejlődésének elősegítése
- A gyermekek edzése, óvása, egészségének védelme, megőrzése
- A gyermeki testi képességek (erőnlét, gyorsaság, ügyesség) fejlődésének elősegítése
- Az egészséges életmód, a testápolás, az étkezés, az öltözködés, a pihenés és a betegségmegelőzés, vagyis az egészségmegőrzés szokásainak kialakítása
- A gyermekek fejlődéséhez szükséges egészséges és biztonságos környezet biztosítása.
- A környezet védelméhez és megóvásához kapcsolódó szokások, kialakítása, környezettudatos magatartás megalapozása
- A gyermekek testi és lelki fejlettségének rendszeres figyelemmel kísérése, szükség esetén megfelelő szakemberek bevonásával- szülővel, az óvodapedagógussal együttműködve- speciális gondozó, prevenciós és korrekciós testi, lelki nevelési feladatok ellátása
- Az egészségügyi szakszolgálattal való együttműködés
- Személyiségzavarok, neurotikus tünetek kiszűrése
- Az óvónő, az óvodai felvétel után készítsen a gyermekekről anamnézist, ezzel elindítja az ismerkedés folyamatát. Elsősorban a gyermekek testi szükségleteinek feltárására helyezze a hangsúlyt. A testi szükségletek kielégítése alapozza meg a gyermekek jó közérzetét, ami minden egyéb tevékenységhez szükséges. A növekedés, fejlődés üteme minden gyermeknél másképpen alakul, ezért folyamatos megfigyeléssel, testsúly, testmagasság, láb, kéz stb. összehasonlító mérésekkel segítse az egyéni sajátosságok feltárását.
- Meghatározott időközönként egyéni fejlődési naplóban írásban dokumentálja a gyermekek testi – lelki – szociális aktuális fejlettségét, mely alapja a következő időszak differenciált egyéni fejlesztésének.
- Amennyiben az óvónő az általánostól eltérő fejlődési mutatókat tapasztal, és a pedagógiai módszerek nem vezetnek eredményre, irányítsa a gyermeket szakemberhez.

- A gyermekek gondozásának záloga az óvónő és a gyermekek közötti meghitt, megértő viszony, a természetes testközelség megléte.
- A gyermekek attól fogadnak el gondoskodást, aki őszinte, hiteles viselkedéssel közeledik hozzájuk, és tapintatot, elfogadást közvetít.
- Az óvónő a fokozatosság betartásával törekedjen arra, hogy a gyermekek egyre önállóbban elégítsék ki szükségleteiket. Az önálló testápolás, étkezés, öltözködés szokásának alakítását az óvodába lépés pillanatától biztosítsa az óvónő. Az egy csoportban dolgozó óvónők, dajkák állapodjanak meg a szokások kialakításához szükséges tevékenységek pontos menetében, az azonos gyakoroltatás érdekében.
- A beszoktatás ideje alatt minden gyermekkel egyenként végezze a teendőket, hogy megtanulhassák a fogásokat, a szokások sorrendjét.
- Az étkezési szokásokat az óvónők úgy alakítsák ki, hogy minél kevesebb várakozási idő maradjon. Jól szervezeten - kulturált étkezési szokásokat szem előtt tartva - lehetőleg a folyamatosság módszerével éljen reggelineél és uzsonnánál. Vegyék figyelembe az étkezési időnél az egyéni különbségeket. Az óvónők ismerjék meg a gyermekek étkezési szokásait. Az ételek elfogyasztására ösztönözzék, de ne kényszerítsék a gyermekeket. Biztassa a gyermekeket a számukra ismeretlen, újfajta ételek megkóstolására. Biztosítsa, hogy bármely napszakban, szükségletüknek megfelelően ihassanak. A szülők közreműködésével tegyék lehetővé, hogy a gyermekek minden nap fogyasszanak gyümölcsöt, zöldségfélét.
- A testápolás a gyermekek tisztaság igényének kialakítását szolgálja. Az óvónő a gyermekek ápolása közben teremtsen interakciót a hatékony segítségnyújtás érdekében. Az intimitás figyelembevételével biztosítsa a nyugodt WC használatot. Szükség esetén tegye lehetővé az átöltözést, kimosdatást, (dajka segítségével) kerülve a megszegyenyítést. Három-négy éves gyermekeknél gyakran előfordul, hogy alvás alatt bevizelnek. Ennek oka általában pszichés eredetű, ezért erről való leszoktatást csakis tapintatos, szeretetteljes bánásmód és a szülőkkel való jó emberi kapcsolat szünteti meg.

-
- A testápoláshoz szükséges feltételeket úgy kell megteremteni, hogy a gyermekek fokozatosan, egyre önállóbban végezhesék ezeket a teendőket. Az egyéni bánásmód, az egyes gyermekek sajátos igényeinek figyelembevétele a gondozás esetében is érvényesüljön. A testápoláshoz szükséges eszközök legyenek a gyermekek méreteinek megfelelőek. Higiénikus tárolásáról, tisztántartásáról a felnőttek és a gyerekek együtt gondoskodjanak.
- A különböző tevékenységek színterein, a többcsatornás érzékelési lehetőség biztosítása érdekében, vizuális jelek segítsék a szokások rögzítését.
- Az óvónő az óvodai és a családi szokások összehangolásával segítse az azonos elvek betartását, az egészséges életvitel kialakítását.
- Az időjárásnak megfelelő öltözködés védi a gyermekeket, ezért az óvónő hívja fel a szülők figyelmét a réteges öltözködésre. Érje el a szülők segítségével, hogy a gyermekek ruházata kényelmes, célszerű és biztonságos legyen.
- A mindennapi szabad mozgás nélkülözhetetlen eleme az óvodai életnek. A gyermekek a természetes nagymozgásokat egyénileg gyakorolják a sokféle mozgásfejlesztő eszközökön. Emellett minden nap szervezzen mozgásos játékot, melyek jól szolgálják a gyermekek mozgáskoordinációjának fejlesztését. A helyes testtartás kialakítása érdekében prevenciós fejlesztő tornával igyekszünk megelőzni a gerinc-deformitást és a lúdtalp kialakulását.
- A sok mozgással járó tevékenységet mindig nyitott ablaknál végezzék. A nap folyamán az óvónők időnkénti szellőztetéssel biztosítsák a megfelelő légcserét.
- Az óvónő a védőnő segítségével segítse a szűrővizsgálatokon való félelem nélküli részvételt.
- A gyermekeknek az időjárás függvényében maximális lehetőséget biztosítunk a szabadban való tartózkodásra, a megfelelő mozgásszükséglet kielégítése érdekében. A mindennapi testedzés minden korcsoportnak legyen biztosított. Az óvoda környékén tett mikrocsoportos séták is hozzájárulnak a gyermekek mozgásszükségletének kielégítéséhez.
- A gyermekek alvásához, pihenéséhez tiszta levegőre van szükség, ezért lefekvés előtt alapos szellőztetéssel teremtjük meg a feltételeket, a csendet, a kényelmes ruházatot. Ennek értelmében a délutáni pihenéshez a pizsamában való alvás lehetőségét minden korosztály számára biztosítani kell.

- Az elalvás előtti mesélés és az azt követő altatók dúdolása jótékonyan hat az alvás előtti állapotra. A gyermekeknek különböző az alvási igénye. Egy órai nyugodt pihenés után az óvónő tegye lehetővé, hogy a nem alvó gyermekek felkelhessenek, és csendes tevékenységet folytathassanak.
- Nyári hónapokban az iskolába felvett gyermekeknek legyen lehetősége, csak akkor pihenni, ha külön igényük van rá.
- Az óvónő rugalmas napirenddel biztosítsa a helyes életritmus kialakítását.
- Az óvodában megbetegedett gyermekeket fokozott gondoskodással kell kezelni, míg szülei meg nem érkeznek. A fertőzések terjedését a megfelelő egészségügyi szabályok betartásával kell gátolni. A nyári időszakban az óvónő tudatosítsa a gyermekekben az egészségmegőrzés szempontjából fontos szokásokat (naptej, sapka használata).
- Az óvoda feltételrendszere jó alapot ad az óvodai nevelőmunkához, amely befolyásolja a gyermekek egészséges életmódjának szintjét. Ezért fontos, hogy a megfelelő egészségügyi előírások betartása mellett meleg, barátságos és esztétikus környezetet teremtve biztosítsa a gyermekek számára a nyugodt, kiegyensúlyozott légkört. Az udvari eszközök különböző típusú mozgásokhoz adnak lehetőséget. Megfelelő időjárás esetén minden feltétel adott, hogy a gyermekek bármely tevékenységet szabadban folytathassanak.
- A csoportszoba barátságossá, esztétikussá tétele az ízlésközvetítés miatt, valamint a gyermekek jó közérzetének biztosítása érdekében is fontos. A környezet tisztántartásába, díszítésébe, alakításába az óvónő lehetőség szerint vonja be a gyerekeket és a szülői közösséget. Nyújtson mintát a szelektív hulladékkezelésre. Ismertesse meg a gyermekeket az energiatakarékosság, víztakarékosság fontosságával.
- Az óvónő a különböző tevékenységekhez alakítsa ki a csoportszobában megfelelő részt: mesesarkot, természetsarkot és a rajzoláshoz, mintázáshoz, kézimunkához olyan állandó helyet, amelyet a gyermekek bármikor igénybe vehetnek és elmélyülten, nyugodtan tevékenykedhetnek. A balesetek elkerülése érdekében fokozott körültekintéssel alakítsa ki a szűrő-vágó barkácseszközök használata során elvárható szokásrendszert.
- Az egészséges életmódra nevelés nem csak az óvoda udvarának és épületének célszerű hasznosítását jelenti, hanem gyakori sétákat, kirándulásokat a szabad természetben. A természet szépségének élvezete, a szabad természetben való játék

- öröme, a mozgás szabadsága, a mozgást követő pihenés és nyugalom legbiztosabban vezeti el a gyermeket a természet szeretetéhez, védelméhez, és a környezettudatos szemlélet és magatartás kialakulásához. Az óvónő tudatossága abban nyilvánuljon meg, hogy gondosan megválasztja a helyszíneket és felhívja a figyelmet a környezet megóvásának fontosságára.
- Az óvónő nyújtson mintát a szülők szemlélet váltásának alakításához. Szülői értekezleteken, nyílt napokon tájékoztassa a szülőket az óvodai szokásokról, szervezzen programokat az egészséges életmód szokásainak megerősítése érdekében. Ehhez vegye igénybe a szakszolgálatok segítségét.

A fejlődés jellemzői óvodáskor végére

- Kulturáltan, változatosan étkezik
- Helyesen használja az evőeszközöket
- Önállóan használja a vécét
- Önállóan és helyesen mos kezet, száját öblít
- Szükség szerint használja a zsebkendőt
- Helyesen, megfelelő sorrendben öltözködik, vetkőzik, ruháját helyrerakja
- Szívesen kezdeményez mozgásos játékokat, szívesen vesz részt benne

Érzelmi, erkölcsi és közösségi nevelés

Befogadás:

Megkönnyíteni a szülőktől való elválást, biztosítani a folyamatosságot az érkezőknél. Megismertetni a gyermekeket új környezetükkel, eközben érzelmi bázist találjanak bennünk, óvónőkben.

Cél:

Barátságos derűs, csoportlégkör kialakítása. Kötődési hajlam erősítése. Erkölcsi érzelmi és akarati tulajdonságok fejlesztése.

A gyermekek egyéni érdekeinek, tulajdonságainak, készségeinek, képességeinek, erkölcsi tulajdonságainak kibontakoztatása, a közösségen belül, a csoport normáinak figyelembevételével.

Feladat:

- Érzelmi biztonságot nyújtó, szeretetteljes, nyugodt, családi légkör megteremtése, különös tekintettel a szociálisan hátrányos helyzetű, halmozottan hátrányos helyzetű gyermekekre.
- Az óvoda alkalmazottai és a gyermekek közötti kapcsolatot pozitív attitűd jellemezze, valamint állandó, azonos értékrend. Valamennyi munkatárs kommunikációja, bánásmódja és viselkedése modell értékű szerepet töltsön be.
- Sajátos nevelési igényű gyermekeink esetében, szükség szerint az ágazati jogszabályokban meghatározott speciális felkészültséggel rendelkező szakemberekkel való együttműködés kiemelt feladat
- A gyermek-gyermek, felnőtt-gyermek viszonyában megmutatkozó pozitív érzelmi töltés segítse a konstruktív együttműködő, társas kapcsolatok kialakulását, az egészséges önérvényesítést, önértékelést, önkifejezést. A gyermek legyen képes a környezetében lévő emberi kapcsolatokban észrevenni a jót és a rosszat.
- Kiemelt feladat önmaguk és mások, szeretetére, valamint a különbözőségek tiszteletére, megbecsülésére nevelés, a szociális érzékenység kialakítása, segítése. (együttérzés, segítőkészség, figyelmesség, önzetlenség)

- Az érzelmekre épülő kapcsolatteremtő-képességek megerősítése segítse a barátkozást, tegye lehetővé, hogy minden gyermek megtalálhassa helyét, szerepét a csoportban.
- A gyermeki akarat, ezen belül az önállóság, önfegyelem, kitartás, feladattudat, szabálytudat fejlesztése, legyen alapja a szokás és normarendszer megalapozásának.
- Családias légkörben, olyan alaphangulat kell kialakítani, amely megfelelő lehetőséget nyújt a kapcsolatteremtésre, cselekvésre és játékra ösztönöz. Ennek megfelelően a gyermekek élettere legyen barátságos, otthonos. Ez elsősorban az óvónő feladata, de lehetőséget kell adni arra, hogy a gyermekek ötletei, elképzelései is érvényesüljenek.
- Az első találkozás befolyásolhatja a gyermek csoporthoz fűződő későbbi kapcsolatait. A beiratkozás alkalmával informálódunk a gyermek családban betöltött helyéről, érzelmi kapcsolatairól, elsősorban gyermek –anya kapcsolatáról, a testvérekkel való kapcsolatokról. A beszoktatás ideje alatt a gyermekek kedvenc játékaikat, biztonságot nyújtó egyéb eszközeiket magukkal hozhatják. Az óvónő ölbeli játékokkal, mondókákkal, elfogadó szeretetteljes kapcsolatot alakítson ki a gyermekekkel.
- A csoportba már beilleszkedett gyermekeket felkészítjük az újak fogadására. Ez azért is fontos, hogy ne legyenek féltékenyek új társaikra, másrészt a régi gyerekek sokat segíthetnek a beszoktatásban, megkönnyíthetik az új gyerekek beilleszkedését. Pihenésnél is gyengédséggel foglalkozzunk az új gyerekekkel, el kell oszlatnunk féltelmeiket. (simogatás, gondos betakarás, mesélés).
- A családi légkör segíti a társas kapcsolatok kialakulását. Mivel az óvoda csoportjai vegyes életkorú gyermekekből tevődnek össze az „idősebb” óvodások segítenek a kisebbeknek a mosdóban az öltözőben, a sétáknál.
- Legyen minden csoportnak hagyománya, szokásrendszere, jelképrendszere, szimbóluma, ami sajátos, egyéni színezetű légkört biztosít, és ez is mélyítheti a gyermekek összetartozását, együttérzését.
- A közös élmények, tevékenységek az óvodáskor végéig biztosítsák a gyermekek együttműködését, amelyben formálódik egymáshoz való viszonyuk.

-
- Az együttlétek, szimbólumok, jelek erősítsenek meg olyan erkölcsi tulajdonságokat, mint az együttérzés, figyelmesség, segítőkészség, önállóság, önfegyelem, pontosság, szorgalom, kitartás, szabálytartás, a közösen végzett munka öröme, önzetlenség. megfelelő tevékenységet választani. /Folyamatos napirend, megfelelő eszközök stb./
- A nehezen motiválható gyermekekre szenteljen külön figyelmet az óvónő, hogy Az óvónő a különféle cselekvésekben is biztosítsa a nyugalmat, az ingerek ne okozzanak a gyermekben zaklatottságot. A gyermekeknek legyen lehetőségük, minél többször érdeklődésüknek mielőbb kiderítse a nehézség okát. Alkalmazzon, olyan motivációs eszközöket, amely érzelmileg közel áll a gyermekekhez.
- A gyermekek pozitív kapcsolatainak alakításában kiemelkedő szerepe van az óvónőnek, aki irányítja, segíti, de egyben társa is a gyermekeknek, akitől cselekedeteire visszajelzést kap, ill. egyéni differenciált módon megfelelő módszerek alkalmazásával, segíti a konfliktusok megelőzését és megoldási stratégiákat tanít.
- A jó nevelés alapja az életkori sajátosságoknak és egyéni különbségeknek a figyelembevétele. Ennek feltétele a jó kapcsolat kialakítása a szülőkkel, a kellő bizalom megteremtésének érdekében, mely elengedhetetlen feltétele az együttnevelésnek.
- A nevelés akkor lesz hatékony, ha az óvónő az egész csoport előtt álló feladatokat, minden gyermek számára – egyéni sajátosságait figyelembe véve - érthetővé, vonzóvá tudja tenni. Ennek elengedhetetlen feltétele, hogy az óvónő megismerje a gyermekek egyéni jellemzőit.

A felnőtt-gyermek kapcsolatában a következő elvek jelenjenek meg:

- A felnőtt próbálja megérteni - elsősorban érzelmileg- a gyermekeket.
- Parancsolás helyett igyekezzen kérdezni.
- A gyermekek mágikus képzeletét vonja be a pozitív szociális kapcsolatok, szokások kialakításába.
- A felnőtt magyarázatában jelenjen meg a dolgok pozitív oldala.
- A felnőtt biztosítson a gyermekek tevékenységéhez nagy szabadságot a határok pontos megjelölésével. A többszöri "határátlépéseknél" vezessen be konzekvenciákat.

- A felnőtt legyen képes nevelési taktikát váltani, ha egymást követően eredménytelennek érzi a befolyásolását.
- A felnőtt segítse a gyermekbarátságok kialakulását, formálja úgy, hogy a közösség többi tagjához is kapcsolódjanak.
- A felnőtt nevelje a gyermekek érzésvilágát a kialakult konfliktusok feldolgozása során.
- A felnőtt bátorítson minden gyermeket, hogy a belső elégedettsége, pozitív énképe kialakulhasson. A bátortalan gyermekek nevelésekor a felnőtt minél többször örüljön a kisebb előrelépésnek, fejlődésnek.
- Az agresszív gyermek lehetőleg ne kapjon figyelmet az agresszivitásán keresztül.
- A felnőtt-gyermek társalgásában világos, egyértelmű, építő, megfogalmazás jelenjen meg. A kapcsolatok erősítését szolgálja a beszélőtárs megbecsülése, értékelése, a kölcsönös engedmény keresése, melyből mellőzendő a megbántás, hibáztatás, gyakori bírálgatás, kioktatás, kiabálás, panaszkodás, prédikálás.
- A gyermekek viselkedés-kultúráját fejlessze a felnőttek bizalomelőlege és az a szemlélete, ami a sikert észleli, a sikertelenséget pedig segít elviselni.
- Tilalom helyett a felnőttek adjanak a gyerekeknek választási lehetőséget, hogy önálló döntéseket hozhassanak és a változtatásra képessé váljanak.
- A felnőtt használja fel a humor eszközét a szeretetkapcsolat kialakításához.
- A közösségfejlesztő pedagógiai munka épüljön az odafigyelésre, a meghallgatásra, a saját érzések kimondására, mások érzésének, gondolatainak meghallgatására, elfogadására, hogy a gyermekek örömteli optimizmusa fejlődhessen.
- Az óvónő rendszeresen elemezze, vizsgálja, értékelje a gyermekek társas kapcsolatát, viselkedését, szocializációját.
- Használjon minél több játékos módszert, eszközt az egyéni jellemzők kimutatásához, melynek eredményei segítséget nyújtanak a gyermekek egyéni fejlesztésében, hátránycsökkentésben, tehetséggondozásban.
- Az óvoda pedagógiai tevékenységrendszere és tárgyi környezete segítse a gyermekek környezettudatos magatartásának kialakulását:
 - a gyermek természeti és társadalmi környezetével való kapcsolatának alakítását,
 - a természet és az ember által létrehozott környezet megismerését,
 - az emberi munka alkotások megbecsülését,
 - hagyományok ápolását.

- Az óvónő a környezettudatos magatartás megalapozása érdekében fejlessze a gyerekek érzelmi viszonyulását, a környezettudatos cselekvési szükségletek, szokások, gondolkodás, értékrend, döntési képességek alakulását.
- Fontos feladat a környezettudatos cselekvési szükségletek, szokások megerősítése, az értékek belsővé válásának elősegítése, érzelmi, motivációs hatásokkal a kompetencia alapú tevékenységi program rendszerével, így alapozva meg a hazaszeretetet, a szülőföldről való kötődés kialakulását.

A fejlődés jellemzői az óvodáskor végén:

- Ragaszkodnak óvodájukhoz, a kisebb gyerekekhez, a felnőttekhez. Ezt érzelmekben, szavakban és tettekben is kifejezik.
- Észreveszik, kinek miben van szüksége segítségre.
- Számba veszik a csoport tagjait, érdeklődnek a hiányzók iránt.
- Figyelmesen, türelmesen hallgatják társaik és a felnőttek közlését.
- Tisztelettel viselkednek a felnőttekkel, az óvoda dolgozóival, vigyáznak munkájuk eredményére.
- Elfogadják az adott tevékenység által megkívánt magatartási formákat.
- Képesek az adott tevékenységüket türelmesen befejezni.
- Igényükké válik a helyes viselkedés és cselekvés szabályainak betartása.
- Képesek kívánságaikat módosítani, elhalasztani, ha erre szükség van.
- Együttműködnek a közös cél érdekében.
- Örülnek a csoport sikerének.

Anyanyelvi – és értelmi fejlesztés és nevelés

Az anyanyelvi nevelés egész óvodai életünket átszövi, megjelenik minden tevékenységi formában, így az anyanyelv ismeretére, megbecsülésére, szeretetére nevelünk a kommunikáció különböző formáinak differenciált fejlesztése keretében.

Cél:

Változatos tevékenységformákon keresztül a gyermekek megismerkedése természeti és társadalmi környezetükkel, melynek segítségével képesek lesznek eligazodni az őket körülvevő világban, fejlődnek értelmi és anyanyelvi képességei. Mindez spontán érdeklődésére és ösztönös tudásvágyára, kíváncsiságára élményeire alapozva az egyéni sajátosságokat figyelembe véve cselekvésbe ágyazva történik. Cél az anyanyelvi nevelés során a magyar nyelv szeretetének, megbecsülésének kialakítása, továbbá a természetes beszéd és kommunikációs kedv ösztönzése, fenntartása.

Feladat:

- Minél **több érzékszervre ható tapasztalatszerzést**, megfigyelési lehetőséget biztosít a gyermekeknek. Sokoldalúan fejleszti az auditív, vizuális, taktilis érzékelésre épülő képességeket.
- Lehetőséget teremt a dolgok, jelenségek **természetes környezetben, különböző tevékenységekben és élethelyzetekben** való megfigyelésére és gyakorlásra.
- Mivel 3-7 éves korban a vezető szerep a látásé, ezért a vizuális funkciók fejlődését fokozottan figyelemmel kíséri. Az önkéntelen figyelemtől és spontán emlékezettől a szándékos megfigyeléshez és emlékezetbe véséshez, majd felidézéséhez vezető utat sok játékos tevékenységgel segíti elő, az emlékezet, szándékos figyelem terjedelmét növeli.
- Fejleszti a képzeletet és fantáziát sok valós élmény nyújtásával, valamint mesehallgatással, és játék biztosításával. Nyitott, játékos helyzetek teremtésével többféle megoldás keresésére ösztönzi a gyermekeket. Az ingerek cselekvő és kísérletező jellegű feldolgozásával megalapozza a későbbi problémamegoldó gondolkodás kialakulásának feltételeit.

- A problémák változatos megfogalmazásával az egyéni válasz keresésére ösztönöz, mellyel a szabad önkifejezés (a kreativitás: érzékenység, eredetiség, átdolgozás, könnyedség, hajlékonyság, kidolgozás) lehetőségét teremti meg.
- Élmény gazdag környezetet teremt, anyanyelvi játékokat szervez, amelyekben:
 - Beszédszerve ügyesedik
 - Beszédkedve erősödik
 - Hallás, beszédhallása fejlődik
 - Auditív ritmusa és emlékezete bővül
 - Fonológiai kódoláshoz szükséges képességek megalapozódnak.
 - Állandó lehetőséget biztosít a kérdéseknek-válaszoknak
- A személyes példa, a helyes minta adása kiemelt jelentőségű.
- Nyugodt, kiegyensúlyozott, szeretetteljes csoportlétkör kialakításával eléri, hogy a gyerekek szívesen és bátran beszélnek, kérdeznek a felnőttektől és társaiktól egyaránt.
- A kommunikációs képességeiben lassan fejlődő gyermekeket szükség esetén logopédiai, pszichológiai szakemberhez irányítja.

A fejlődés jellemzői óvodáskor végére:

- Vannak elemi ismeretei az őt körülvevő világról, felismer összefüggéseket.
- Probléma helyzetben törekszik a megoldás keresésére, szívesen kísérletezik
- Képes időrendiséget felállítani
- Néhány mesét, verset, mondókát képes emlékezetből felidézni
- Képről mondatokban beszél
- Folyamatosan, összefüggő mondatokkal fejezi ki magát.

- Beszédének tagoltsága, hangsúlya, hanglejtése megfelel anyanyelvünk követelményeinek.
- Tud rövid történeteket, szöveget visszamondani
- Olyan szókinccsel rendelkezik, amely lehetővé teszi számára, gondolatainak érthető kifejezését
- Minden magán és mássalhangzót tisztán ejt.

Eszztétikai érzelmek alakításának feladatai

Cél:

- A gyermeki látáskultúra megalapozása, a gyermekek megismerő-, gondolkodó-kommunikációs- és alkotóképességük fejlesztése útján.
- Ízlésformálás, esztétikai fogékonyság kialakítása az óvodai tevékenység személyiségformáló hatásaként.

Feladat:

- Az óvónő egészséges, esztétikus környezet biztosításával segítse a szépérzék kialakulását. Az ízlésformálás jelenjen meg az óvoda mindennapjaiban, a természetben, tárgyi-, társadalmi környezetben egyaránt.
- A művészeti tevékenységekhez kapcsolódjanak rácsodálkozási élmények, s ez által a gyermekekben erősödjön az élmény-befogadó képesség.
- Az esztétikai élmények legyenek alkotói és formálói a gyermekek esztétikai ítéletének, melyhez biztosítsa a művészetekkel való találkozás lehetőségét
- A gyerekek legyenek képesek a tárgyi - emberi - természeti környezetben észrevenni a szépet, az igazi értéket.
- Különösen feladata a harmonikus, esztétikus, összerendezett mozgás fejlődésének elősegítése.

AZ ÓVODAI ÉLET TEVÉKENYSÉGFORMÁI

*„ A hagyomány él, mert jönnek a fiatalok, akik megérik
romantikáját, és új dicsőséggel ruházzák fel. „*

(Michael Novak)

Néphagyományaink, nemzeti ünnepeink

Cél:

- A gyermek harmonikus fejlődésének hatékony elősegítése a néphagyomány-ápolás gazdag eszköztárának felhasználásával.
- Hisszük, hogy a nevelésben „íratlan" helye van elődeink szellemi, tárgyi kultúrájának.
- Az óvodás korú gyermeknek joga van ahhoz, hogy a nemzetét éltető hagyományokat, nemzeti ünnepeinket, jelképeinket megismerje, azokról pozitív élményeket szerezzen.

Feladat:

- A program a néphagyományőrzést, a népi kultúra ápolását az óvónő fontos feladatának tekinti.
- Az óvónő építse be a kisgyermek nevelésébe mindazon értékeket - a helyi lehetőségek figyelembevételével -, amelyek a folklórban megőrzésre érdemesek.
- Az óvónő teremtsen meg azt a légkört, amelyben az óvodába lépés pillanatától a nevelés szerves része a hagyományápolás.
- Az óvónő tudja a népszokások eredetét, ismerje azok lényegét, hiedelemvilágát, jelképeit. Legyen jártas a népi kismesterségekben. Számos népi játékot, népmesét, népdalt ismerjen.

Óvodánk hagyományos témahetei

A Kompetencia alapú program keretében néhány témahetet kiemeltünk, mint programunk egyik alap, alkotó eleme. A csoportokhoz alkalmazkodva jelenik meg a gyermekek kíváncsiságára építve, változatos tevékenységet biztosítva.

SZÜRET

A kicsik őszi gyümölcsökkel ismerkednek meg, gyümölcszedés (alma, körte, szőlő)

Az őszhöz kapcsolódó versek, énekek bemutatása. Tekintsék meg a szüreti felvonulást. Mesélik el élményeiket.

A nagycsoportosok szüreten vesznek részt egy-egy család segítségével. Megismernek mondókákat, verseket a gyümölcsökről, a szüretről. Tudnak ezzel kapcsolatos énekeket.

Szürettel kapcsolatos kifejezéseket.

MIHÁLY NAPI VÁSÁR

Szeptemberi hónapunk egyik fő eseménye: szeptember 29-e, amely Európa-szerte ismert pásztorünnep. A szülőkkel közösen Mihály-napot rendezünk az óvodában. Ez a legjobb indíttatás a szülőkkel való együttműködéshez. Ezzel a programmal az a célunk, hogy a hagyományaink iránti megbecsülést, tiszteletet és kedvet felébresszük a gyerekekben. A tanév elején megrendezzük a Szent Mihály-napi vásárt, ahol a szülők, gyerekek, pedagógusok összefogásával igazi vásári forgatagban vehet részt mindenki. A csoportok rövid műsorral készülnek a mulatságra, mely által felidézik az ünnepe hangulatát, illetve tovább fokozzák azt, ezen kívül pedig egész héten vásárfiákat készítenek. A műsort követően a szülők és a gyerekek együtt ügyességi versenyeken vehetnek részt, mely során jutalmat kap minden résztvevő.

OKTÓBER 23.

Óvodai szintű megemlékezés versekkel, dalokkal.

TÖKMULATSÁG

Kiemelt feladatunk a környezeti- és az egészséges életmódra nevelés. A program anyaga harmonikusan illeszkedik a programunkhoz, a helyi adottságokat kihasználva a termőhelyen gyűjthetjük össze az alapanyagokat. A sütőtök megkóstolásával, kiemeljük az egészséges étkezésben betöltött szerepét. A Tökmulatság előkészületeként a kicsik tököt és különféle őszi terméseket és terményeket gyűjtenek össze a szüleikkel, amelyeket az óvodai nyílt napunk során használunk fel. A mulatságon az anyukák és apukák kifaragják a töklámpásokat, végül pedig méceset tesznek bele, a szülők a gyerekekkel együtt különböző ügyességi feladatokban vesznek részt. A kifaragott tököket az óvoda udvarán állítjuk ki, melyek közül a szülőkből álló zsűri választja ki a legjobban sikerültet, ők lesznek a tökkirály és a tökkirályfi/lány.

ADVENTI készülődés és Mikulás- várás

- Mikulás nap
- Ajándékkészítés
- Jön a Mikulás
- Luca nap –Búzáat vetünk
- Adventi koszorúkészítés
- Karácsonyig- karácsonyfadíszek készítése
- Karácsonyi dalok, karácsonyi versek, Betlehemkészítés

FARSANG:

(Vízkeresztől- hamvazó szerdáiig terjedő időszak)

Hagyomány az óvodában a farsangi mulatság. A gyerekekkel maszkok, álarcok készítése, a csoportszobák dekorálása.

Dalok, mondókák, ügyességi játékok erre az alkalomra.

Szülőik Közössége süteménnyel, üdítő itallal járul hozzá.

Konyhánk – farsangi fánk készítése.

MÁRCIUS 15

A gyerekekhez közel álló nemzeti ünnep. A nagycsoportosok minden évben ellátogatnak a „Kokárda-térre” koszorúzni, zászlókkal feldíszíteni a környéket. A községi ünnepen az óvodások előadják saját kis műsorukat.

SZENT GYÖRGY NAPJA:

Tavaszi programjaink részét képezi Szent György napja, a pásztorok életének egyik kiemelkedő eseménye ez a nap, hiszen e napon történt az állatok első kihajtása is a téli szálláshelyről a tavaszi, nyári legelőkre, amely leggyakrabban zöld ággal történt, mely a néphagyomány szerint az állatok gyarapodását, termékenységet szolgálja. A napjainkra egyre inkább eltűnőben lévő jeles nap, amelyet felidézünk a gyerekekkel egy kirándulás keretében, megnézzük az állatokat, megfigyeljük az élőhelyükön, beszélgetünk róluk, a gyerekek megismerkednek a Szent György napi hagyományokkal, majd a nap zárásaként megismerkedünk a gyapjúval, és annak felhasználási módjaival. Elsajátítjuk a nemezelés technikáját.

HÚSVÉT:

- tavaszi nagytakarítás az óvodában a gyerekekkel a csoportszobában, játékpolicokon.
- Tojásfestés
- Csoportszobák díszítése- tavaszi hangulat
- Locsolkodás
- Locsoló versek, tavaszi dalok, dalos játékok

ANYÁK NAPJA:

A gyerekekkel közösen apró ajándékok készítése. Délelőtti órákban tízórai után, a csoportok a feldíszített nagyobb csoportban együtt, de mégis külön adják elő kis verseiket, dalaikat, 1 szál virággal és a kis ajándékkal köszöntik édesanyjukat, nagymamájukat.

NAGYCSOPORTOSOK BÚCSÚJA

Néhány verssel, dallal és nagy szeretettel készült műsorukkal elköszönnek a nagycsoportosok az óvodától, a kisebbek verssel és ajándékkal búcsúztatják el őket.

NEMZETI ÖSSZETARTOZÁS NAPJA

Megemlékezés néhány dallal, dalosjátékkal.

CSALÁDI NAP

Az óvó nénik, dadus nénik, és a szülők segítségével, részvételével közös, szalonnasütés, közös reggeli, majd játékok, versenyek, mókázások egész nap.

AZ ÓVODAI ÉLET TEVÉKENYSÉGFORMÁI

Játék

„Az az óvónő értheti meg a gyerekek játékát igazán, és csak az tudhat megfelelő viselkedést tanúsítani, aki maga is szeret játszani. Akkor képes átérezni azt az örömet, amit a játék az óvodásoknak nyújthat, ha beleéli magát a gyermek játékhelyzetébe.”

(B. Méhes Vera)

A belülről indított és vezérelt játéktevékenység célja:

- a gyermekek szabad képzettszításának elősegítése,
- a szabad játék elsődlegességének biztosítása, a játék eszköz jellegének professzionalizálása, mivel a játék az óvodai nevelés leghatékonyabb eszköze.
- valamint, hogy minél sokrétűbb, a pszichikumot, mozgást, kreativitást fejlesztő és erősítő, élményt adó tevékenységgé váljon a játék, visszatérő módon, hosszantartóan, minél zavartalanabban.

Feladat:

- A szabadjáték túlsúlyának érvényesülése érdekében napirendünkben a kötetlen játéktevékenységet ebédidőig csak a közös tisztálkodás szakítja meg.
- A játékhoz szükséges feltételek biztosítása az óvoda és az óvónő feladata.
- A szűkebb és tágabb környezetből szerzett gyermeki élmények biztosítása, azok feldolgozásának segítése a különböző játékformákban, különös tekintettel a hátrányos, halmozottan hátrányos helyzetű gyermekekre nézve.
- Az óvónő kiemelt feladata a különböző életkorokban megjelenő játékfajták - gyakorló játékok, a szimbolikus, konstruáló játékok, szabályjátékok- tartalmának, minőségének gazdagítása, a gyermekek egyéni sajátosságainak figyelembe vételével, az óvodapedagógus tudatos jelenléte mellett.
- Az alkotó kedvű légkör biztosításához az óvónőnek meg kell teremteni azokat a feltételeket, amelyben a gyermek szabadon dönthet abban, hogy kivel játszik, milyen játékot választ, milyen témát dolgoz fel, milyen eszközzel jeleníti meg, milyen helyet választ és mennyi ideig tart a játéka.
- A megfelelő csoport légkör biztosításával elfogadó, segítő, támogató attitűddel, differenciált módszerekkel multikulturális - interkulturális szemlélettel, indirekt módon kell a játékot irányítani.
- A játékos légkört segíti, ha az óvónő kellő időben sok új ötletet ad a kreatív légkör kialakítása érdekében.

- A csoportban csak annyi szabályt vezessünk be, ami segíti a rugalmas, oldott légkör fenntartását, a szabad játékot, a sokféle manipulációt, az elképzelések valóra váltását.
- A szabad játék során a gyermekek feszélyezettség nélkül tudjanak önállóan vagy társaikkal önfeledten játszani.
- A képességfejlesztő játékoknál a gyermek válasszon szabadon a felkínált szerepek, játékhelyzetek között.
- Az óvónő együttjátás során teremtsen meg a kezdeményezett játékhoz szükséges témát, nyújtson a gyermek számára élményeket. Biztosítsa a megfelelő eszközöket.
- A gyermekkel közösen alakítsa ki a szabályokat és a megfelelő helyet. Az óvónő az oldott légkör érdekében bátran használjon humoros kifejezéseket és tréfás szavakat.
- A gyermekek a csoportszobában önállóan vagy óvónői segítséggel alakítsák ki maguk számára a játékhoz megfelelő helyet.
- A csoportszobában legyen helye a többféle állandó és variálható, vagy új elkülönített "kuckóknak".
- Biztosítunk esztétikus és meghitt mesesarkot, amely egyúttal a dramatizálás, bábozás helyszíne is.
- A tapasztalatszerző séták során összegyűjtött tárgyak, termékek, növények, képek a kincseket őrző sarokban kapnak helyet.
- Az óvónő a gyermekek tapasztalatainak gazdagításával, a játékkedv fokozásával, az együttjátás igényének felébresztésével serkentsen a közös játék kibontakozását, fejlődését.
- A magányosan játszó gyermekeket segítse abban, hogy a közös játékba is bekapcsolódjanak.
- A rajzolásnak, festésnek, korongozásnak, szövésnek, tárgykészítő népi játékoknak legyen meg az állandó helye. Az ehhez szükséges kellékek, anyagok, eszközök a nap folyamán mindig álljanak a gyermekek rendelkezésére.
- Az időjárás függvényében az óvónő segítse az udvari szerepjáték kibontakozását. Ösztönözze a nagymozgásos tevékenységeket, pl. népi játékok, mozgásos játékok, ügyességi és sport játékok.
- A napirend megszervezésében az óvónő törekedjen arra, hogy a gyerekek minél több időt kapjanak az udvari játéktevékenységhez.
- A játék folyamatosságát, a folyamatos napirend jól biztosítja, így a gyermekek egybefüggően, a játékok elrakása nélkül játszhatnak több órán keresztül.
- Az óvónő kísérelje figyelemmel a játékot és törekedjen arra, hogy csak akkor ajánljon más játékot, ha már a gyermekek játéka felbomlóban van, s azt a körülmények miatt szükségesnek látja. A gyermekeknek az óvónő igény szerint biztosítsa a több napon keresztül tartó játékot.
- A játékeszköz motiválja, ösztönzi, gazdagítja a gyermekek képzeletét. Az óvónő a játékhoz olyan eszközt biztosítson, mely ízléses, praktikus, egyszerű félkész játék, hogy sokféle ötletre, játékfajtára késztesen.
- A fiatalabb gyermekek játékához sok eszközre van szükség. Elsősorban a gyakorlójátékhoz, amelyek fejlesztik a gyermekek pszichikus funkcióját, másodsorban a hagyományos szerepjátékokhoz szükséges kellékek, amelyek

-
- ösztönzik a gyermekeket a szerepjátékra, harmadsorban az kézműves tevékenységekhez szükséges eszközök.
- Az óvónő bővítse az eszközválasztékát, elsősorban a szerephez kapcsolódó kellékekkel, barkácsoláshoz szükséges eszközökkel, azonosulást segítő ruhadarabokkal, másodsorban értelem és készségfejlesztő játékokkal, amelyet a gyermekek egyénileg vagy mikro csoportban óvónővel vagy egyedül játszanak.
- Az udvari játékok zömmel a mozgáskészséget fejlesztik, de ha az időjárás engedi, legyen mód kirakni a csoportszobai játékeszközöket, s ott is megteremteni a nyugodt kreatív játék lehetőségét. /barkácsolás, rajzolás, festés, konstruálás/.
- Fontos, hogy a gyermekek a különböző játékszereket, tárgyakat bizonyos szabályok betartása mellett, de kreatívan használhassák fel, s számukra elérhető helyen legyenek. A megrongálódott játékokat, ha lehet, a gyermekek, szülők bevonásával javítsák meg.
- A gyermekek a környezetükből szerzett tapasztalatokkal a játék tartalmát gazdagítják.
- Az óvónő tegye lehetővé, hogy a családban, óvodában, tágabb természeti és társadalmi környezetben szerzett tapasztalatokat a gyermekek játékidőben újra élhessék.
- Vegye figyelembe az óvónő, hogy egy-egy közös élmény játékban való megnyilvánulása eltérő formában jelentkezhet az egyes gyerekeknél.
- Számoljon azzal, hogy a játékban a gyermekek negatív tapasztalatai, érzelmei is megjelennek.
- Az agressziót vagy szorongást kifejező játék is a gyermekek élményeiből alakul ki.
- Szükség esetén az óvónő védelmet adó magatartása nyújtson biztonságot az agresszív vagy szorongó gyerek számára.
- A programban kiemelt szerepet kapnak a mikrocsoportos séták, zöldövezeti programok. Ezek fejlesztő hatása meg kell, hogy mutakozzon a gyermekek tapasztalatgazdagságában.
- A gyermekek játékában keverednek a különböző játékfajták, folytatódik az a fajta manipulatív tevékenység, amely a játékeszközök rakogatásában érhető utol, vagyis a gyakorló játék. Ezért legyen módja a gyerekeknek megismerni az eszközök, tárgyak különböző tulajdonságait, így a véletlen cselekvéshez örömmérs társul. Ez az örömmérs ad alapot a cselekvés többszöri megismétléséhez.
- Az óvónő biztosítsa a gyakorlójátékhoz szükséges eszközöket s játékával, adjon mintát a játékok helyes használatához, a játékok elrakásához. Ez a tevékenység jól fejleszti a szem-kéz koordinációt, hat a laterális dominancia kialakulására.
- Az udvaron is biztosítsa az óvónő a gyakorló játék lehetőséget. Erre legalkalmasabb a homok, víz, kavics és olyan kisebb-nagyobb tárgy, melyet a gyermekek saját szabályai szerint kavargatnak.
- Az óvónő segítse a gyermek játékát továbbfejlődni, mivel már a kisebbeknél is megjelenik a szerepjáték.
- Az óvónő szervezzen szerepjátékot és vállaljon benne szerepet, hogy a különböző kapcsolatok kialakítása minta legyen a közös cselekvéshez. A gyermekek vállaljanak szerepeket, használjanak szimbólumokat a "mintha" helyzetek megteremtéséhez.

- Az óvónő nyújtson segítséget a megélt élmények feldolgozásához. Ez fontos útmutató a gyermekek érzelmi világának megismeréséhez.
- A rendszeres, többször ismétlődő meseélmény igazi táptalaja a dramatizálásnak, bábozásnak. Az egyszerű mesék megjelenítésében legyen résztvevő az óvónő. Adjon modellt egy-egy szereplő megformálásához. Kezdetben használjanak minél több kelléket a képzeletbeli képek megjelenítéséhez, illetve a beleélő képesség, önkifejezés fokozása érdekében.
- A bábozás először az óvónő előadásával jelenjen meg az óvodában. Az óvónő a bábozáshoz, dramatizáláshoz szükséges eszközöket a gyermekekkel közösen készítse el. A gyermekek bábozzák, dramatizálják a meséket, hogy a meseélmény többoldalú örömszerzés legyen számukra.
- A konstrukciós játékokhoz kapcsolódóan jelenjen meg a barkácsolás, elsősorban az óvónő által barkácsolt kellékek készítésével, amit a gyermekek aktív bevonásával hoz létre. A gyermekek konstrukciós játékára legyen jellemző a formagazdagság. A gyermekek éljék át az "én készítettem" örömet.
- Játsszanak olyan egyszerű szabályokhoz kötött ügyességi és szabályjátékokat, amelyek könnyen betarthatók. Az óvónő tervezzen szabályjátékokat a gyermekek mozgásigényének kielégítésére is.
- Az óvónő segítse a gyermekeket abban, hogy képességeik kialakulhassanak, minél többféle szerepet megformálhassanak és a szerepek elosztására is képesek legyenek.
- Fejlődjön a gyermekek kreativitása. Jelenjen meg a többféle ötletből kialakított tartalmú játék, ami fejleszti a gyermekek kommunikációs képességét, szabálytanulási készségét, társakhoz való viszonyát, az együttes cselekvő képességet, mely alkalmassá teszi őket a szerepek eljátszására, megformálására, a kisebb konfliktushelyzetek megoldására.
- A szerepjátékot, dramatizálást egészítse ki az építő, konstrukciós játék. A tapasztalatok hatására a spontán létrejövő alkotások mellett fontos helyet kap az előre elgondolt, meghatározott céllal végzett építés.
- Az építés, konstruálás gyakran a szerepjátékhoz kapcsolódik: az élethelyzetek reprodukálása közben építenek, szerelnek, szerkesztenek vagy a létrehozott alkotás hatására képzelik bele magukat különböző élethelyzetekbe.
- A bonyolultabb formák, alkotások létrehozásához az építő játékokhoz használjanak különböző anyagokat, eszközöket.
- Az óvónő szeretesse meg a szabályjátékokat. A gyermekeknek adja meg azt a lehetőséget, hogy ők is hozzanak létre szabályokat. Legyenek a játék vezetői maguk a gyerekek is.
- Vannak szabályjátékok, amelyeknek jellegéből következik a kölcsönös segítség. A kölcsönös segítségadás helyes formáinak elsajátításával hozzászoknak a gyerekek, hogy ne egymás kudarcainak, hanem sikereinek örüljenek.
- A gyermekek akár nyernek, akár veszítenek, a szabályjátékban is tanulják a helyes magatartás alapvető formáit: szerénység, mértéktartás, kitartás, eredményességre törekvés, kudarcátírás, türelem.
- Vannak gyermekek, akikben olyan feszültséget okoz a játék, hogy emiatt nehezen tudják tiszteletben tartani a szabályokat. Az ő "szabálysértéseik" a játék hevéből

adódnak. Az óvónő ne lásson rossz szándékot az ilyen magatartás mögött. Figyelmeztesse a gyerekeket a szabályok betartására, ne marasztalja el őket, tanítson megoldási stratégiákat.

- A szabályjátékok kiválasztásánál az óvónő vegye figyelembe a gyerekek kívánságait, fejlettségét, a csoport létszámát, a helyi adottságokat, a játék előzményeit. Segítse a gyerekeket a játék kiválasztásában, vezetésében, a szabályok betartásában.
- A szabályjátékok egyes fajtái főként a gyermekek mozgását, mások elsősorban értelmi képességeiket fejlesztik.
- Az óvónő alkalmazzon változatos módszereket a játéktevékenységek támogatására.
- Az óvónő játéksegítő módszerei legyenek szituációtól függőek. A gyermekek nyugodt játéka esetén vagy, ha érezhető, hogy a gyermekek problémamegoldóak, az óvónő irányítása legyen játékot követő, szemlélő, hagyja a gyermekeket cselekedni. Ha szükség van rá - az óvónő legyen játékkezdeményező, modellnyújtó játszótárs. Ebben a játékhelyzetben is legyen támogató, engedő és elfogadó. Segítsen azok játékában, akik kevésbé kreatívak vagy ötletszegények.
- Az óvónő avatkozzon be a játékba, ha a gyermekek durvák egymáshoz, vagy ha veszélyeztetik önmaguk és társaik testi épségét, játékát.
- A játék számtalan lehetőséget teremt a kommunikációra, a párbeszéd kialakítására.
- A gyermeki játékot kísérő párbeszéd támogatása verbális ismeretekkel, a fogalomalkotás segítségével, a beszéd prozódiai elemeinek gazdagításával az óvónő feladata.
- Az óvónő szerepe modellértékű a szókapcsolatok, nonverbális jelzések /mimika, gesztus/ hanglejtés, hangsúly, hangerő, hangszín tekintetében.
- A hangszínnel, hangerővel bánni tudást a dramatikus játékok is elősegítik. Az óvónő által kezdeményezett anyanyelvi játékok adjanak teret az artikuláció, szókincs, kifejezőképesség fejlesztéséhez /pl. hangutánzó játékok, fonémahallást fejlesztő játékok, légzési technikát segítő játékok, szinonimakereső játékok stb./
- A szabad játékidő lehetőséget biztosít a HH-s, HHH-s gyermekek részére a fokozott figyelemre, a beilleszkedés támogatására, spontán párbeszédhelyzetekre és célzott anyanyelvi fejlesztésre

A fejlődés jellemzői óvodáskor végére

- Szükségleteinek és életkorának megfelelő játékot válasszon
- Kapcsolódjon be közös játékba
- Legyenek kezdeményező megnyilvánulásai
- Vegyen részt aktívan az erőfeszítést, ügyességet igénylő játékban

- Képes legyen elmélyült kitartó játékra
- Alkalmazkodnak egymáshoz, és betartják a játékszabályokat
- Képesek olyan játékhelyzeteket létrehozni, amelyekben tapasztalataik, érdeklődésük alapján ábrázolhatják a felnőttek tevékenységét
- Létre tudnak hozni egyszerű modelleket, maketteket.

Játékos tanulás

Nevelésünkben a játék és a tanulás nem választható el egymástól. A gyermeket tevékenységi vágya ösztönzi a tapasztalatszerzésre. A játékban szinte észrevétlenül tanul a gyermek, a játékban kipróbálhatja, feldolgozhatja az őt ért élményeket.

Játék közben a gyermek problémák elé kerül, feladatokat old meg, gondolkodik a jobb megvalósítás érdekében. Kialakul önállósága, kezdeményező, szervező képessége. Ebben a korban előnyt élvez az utánzásos tanulási forma.

Az óvónő által kezdeményezett és irányított tevékenységek a játékból indulnak ki, játékidőben zajlanak. Az ismeretek bővítését még a mikro csoportos foglalkozások adják.

Úgy gondoljuk, hogy a gyerekek fejlesztése lehetséges játékban integrált tevékenységekkel, és egyénre szabott differenciált fejlesztéssel. Napirendünknek nincsenek merev határai, a legnagyobb teret a játék kapja, ami kapocsként működik a gyerekek tevékenységei között.

Az óvodapedagógus feladatai

- Értelmi képességek fejlesztése (érzékelés, esztétika, figyelem, emlékezet, képzelet, gondolkodás)
- A gyermek megismerési vágyának, kíváncsiságának, érdeklődésének kielégítésére
- Lehetőséget kínálni a gyermekek számára olyan szituációk átélésére, ahol megismerhetik a felfedezés kutatás örömeit
- A gyermekek egyéni érdeklődésének megfelelő tevékenységek biztosítása
- A gyermek önállóságának, figyelmének, kitartásának, feladattudatának fejlesztése

A játék, játékos tanulás

A tevékenységekben megvalósuló tanulás

Cél:

A gyermek viselkedésében és személyiségében bekövetkező változás, ami magába foglalja az új ismeretek és készségek elsajátítását, valamint a meglévő képességek további fejlődését. A valódi tudás az, amit a gyerek maga fejt meg, cselekvésen keresztül sajátít el, majd képes alkalmazni képességei, készségei által. Ennek érdekében fontos, hogy minél több tapasztalathoz jusson, élményeket éljen át és természetes kíváncsiságát kielégítse.

A tudás megszerzésének folyamatában relevánsnak tartjuk a felfedezés örömét, a problémamegoldó gondolkodás fejlesztését és a kreativitás kibontakoztatását.

Feladat:

- Az óvónő által kezdeményezett tevékenységek a játékidőben zajlanak úgy, hogy nincs közben játékelrakás. A gyermekek a kezdeményezett tevékenységek befejezése után igényük szerint visszatérhetnek eredeti játékukhoz, vagy újat kezdhetnek.
- A gyermekek tevékenységeik során szerzett benyomások, tapasztalatok, élmények alapján tanulnak, s általa fejlődnek. A spontán, szabad játékhoz társuljanak azonban olyan szervezett tanulási lehetőségek, mint az óvónő által irányított megfigyelés, tapasztalatszerzés, ami a gyermek kérdéseire, válaszáira épülő ismeretszerzést is magában foglalja.
- A tanulás elsődleges célja az óvodáskorú gyermek kompetenciájának fejlesztése, attitűdök erősítése, sokszínű változatos, cselekedtető, játékos elemeket tartalmazó tevékenységek felkínálásával. Az óvónő feladata az egyéni tanulási utak támogatása a gyermeki szükségletekhez és az egyéni képességekhez, adottságokhoz igazodva.
- Az utánzásos, minta és modellkövetéses magatartás és viselkedéstanulás folyamatában mindvégig az óvónő a főszereplő.
- Az óvónő által kezdeményezett tevékenység legyen az a tanulási folyamat, amely számtalan probléma és feladatmegoldás lehetőségét adja a gyermekeknek, a

felfedezés lehetőségének biztosításával a kreativitás erősítésével személyre szabott, pozitív értékeléssel.

- A módszerek megválasztását a gyermekek életkori sajátossága, testi - lelki – szellemi állapota, érdeklődése, kíváncsisága befolyásolja.
- Az óvónő a tevékenységekben, a közvetlen tapasztalatszerzésben mindig a játékosságot tartsa szem előtt, eljárásait változatosan, mindenkor az adott szituációnak megfelelően kombinálja.
- A családból és a társadalmi környezetből hozott élmények is jelenjenek meg a tanulási folyamatban, melynek pozitív, és negatív hatását is megfelelően kell kezelni az óvónőnek. / pozitív élmények megerősítése, negatív élmények gyengítése / Ehhez fontos, hogy törekedjen saját módszertani kultúrájának kiművelésére, valamint a szülők, nagyszülők bevonására a tanulási folyamatba.
- A gyermekek önfelelt, boldog tevékenységét sok buzdítás, dicséret, pozitív megerősítés kísérje. A gyermekeket az óvónő mindig valamilyen konkrét tevékenységért, tettért értékelje, ne csak általánosságban.
- Az óvónő alkalmazza a differenciált, árnyalt értékelést.
- A jutalmazás módszerei sokféleképpen jelenjenek meg - simogatás, megerősítő pillantás, gesztus, mimika, szóbeli közlés - egyénileg, valamint a csoport és a szülők előtt egyaránt.
- Az óvónő a tanulási szokásokat alakítsa úgy, hogy egy gesztus, tekintet, egy átirányítás, egy kérdés segítsen a nemkívánatos magatartás megszüntetésében.

A fejlődés várható jellemzői óvodáskor végén

- A gyermekek eljutnak a pontos valósághú észleléshez, mellyel ismereteik megalapozottak lesznek
- Képesek lesznek a problémamegoldó kreatív gondolkodásra
- Kialakul feladattudatuk
- A különböző tevékenységekben kitartóak
- Szándékos figyelmének tartama érje el a 10-15 percet.
- Végezzenek önálló megfigyeléseket, ismerjék fel a jelenségeket változásukban is

- Fedezzenek fel konkrét összefüggéseket, ok-okozati viszonyokat
- Legyenek képesek gondolataikat önállóan szavakba-mondatokba foglalni
- Különítse el a mese és a valóság elemeit

Mesélés, verselés

Cél:

A gyermekek nyelvi fejlődésének elősegítése, a korosztálynak megfelelő irodalmi élmények nyújtásával az irodalmi érdeklődés felkeltése.

A mese, vers útján a gyermekek élményekhez juttatása, mely által hatunk érzelmeikre, erkölcsi, esztétikai fogékonyságukra.

A magyar nyelv szépségének, kifejező erejének megismertetésével, a helyes nyelvhasználattal, mondatszerkesztéssel, alapozzuk meg a gyermekek önkifejezési törekvéseit.

A gyermekek nyelvi képességeinek fejlesztése:

Leghatásosabb eszköz a mese, vers, dramatikus játék. Ezeken keresztül sajátítja el a gyermek a nyelvtanilag helyes beszédet. A mondókákon keresztül gyakorolhatja a tiszta kiejtést. Új fogalmakkal ismerkedhetnek meg, szókapcsolatokat sajátíthatnak el. A dramatizálás és a bábozás segíti őket az érzelmeik kifejezésére. Fontosnak tartjuk az elalvás előtti mesét. A gyermek születésnapján az ő kiváltsága a meseválasztás.

Sokféle anyanyelvi játékot alkalmazunk, a nap folyamán mindig figyelembe vesszük az életkori sajátosságait a gyermekeknek. Az anyanyelv ápolása fontos teendőnk, nem választható el a többi tevékenységtől. Mi magunk az egész nap folyamán nevelünk a gondozás közben történő beszélgetéstől a foglalkozásokig mindenütt. Ezért törekedjünk a helyes, szép beszédre.

Tudatosan figyeljük a gyermekek beszédét, ismerjük meg beszéd szintjét. Az anyanyelvi nevelés legfőbb színtere a család, ezt mindig vegyük figyelembe. Ismertessük tapasztalatainkat a szülőkkel és tájékoztassuk őket az anyanyelvi nevelésünk céljáról.

Szükség esetén logopédiai fejlesztés biztosítása.

Feladat:

- Minden életkorban, az életkori sajátosságoknak megfelelő jellegzetes tartalmak biztosítása /mesélés, verselés, dramatizálás, bábozás, dramatikus játékok /.
- A gyermekek nyelvi képességének fejlesztése a versekkel, mesékkel, dramatikus játékokkal
- Az irodalmi élmény befogadásához szükséges „szertartás” kialakítása, a gyermekek motiválása
- Az önkifejezés eszközeként teret kell biztosítani a gyermek saját vers és mese alkotásához, annak mozgással és/vagy ábrázolással történő kombinálására.
- A mesélés, verselés, mondókázás örömeinek mindennaposságával az esztétikai, irodalmi fogékonyság megalapozása, anyanyelvünk, szülőföldünk szeretetére nevelése.
- A felhasznált irodalmi anyagok igényes összeállítása:
- Az óvónő feladata, hogy csak művészi értékű irodalmi alkotásokkal biztosítsa az esztétikai élmény nyújtását. Ezért a mű kiválasztásában érvényesüljön a pedagógiai, pszichológiai, módszertani tudatosság. A klasszikus és kortárs irodalmi művek megismertetése mellett a csoport összetétel figyelembevételével, a mese-vers anyag megválasztásával a multi -és az interkulturális nevelés megvalósítására is törekedjen. Az irodalmi anyagokat változatossá tehetjük találós kérdésekkel, egyszerűbb közmondásokkal.
- A kiválasztott versek, mesék erősítsék meg a környezet megszerettetését, a néphagyomány-ápolást, az évszakok szépségét.
- Az óvodás korban megjelenő jellegzetes tartalmak biztosítása
 - Az óvodába kerülő gyermekek első igazi versélménye a mondókákhoz, ölbeli játékokhoz kötődnek. Az óvónő teremtsen minél több lehetőséget a vidám rigmusok korai megkedveltetésére. Az egyszerű állatmeséken keresztül fokozatosan szoktassuk rá a gyermekeket a mese figyelmes végighallgatására. A mese többszöri meghallgatása után próbálják megjeleníteni a meséket.
 - A gyermekek eleinte rövid, improvizált jelenetek bemutatásával ismerjék meg a bábokat, majd bábozzanak, dramatizáljanak minél több alkalommal.
 - Játékukban mind gyakrabban forduljon elő a mesélés, bábozás.

- Az új versek kapcsolódjanak a gyermekek élményeihez, tapasztalataihoz, hangulatához.
- A gyermekek pozitív személyiségjegyeinek megalapozása érdekében, a mese mondanivalóját erősítsék meg egy-egy közmondással.
- Rögjönözzenek bábjátékot. Önállóan fejezzenek be megkezdett mesét vagy bábjátékot.
- Minden adandó alkalmat használjon fel az óvónő mondókák, rigmusok ismétlésére. Mondóka, vers, mese repertoárjuk évente legalább 4-5 új anyaggal gazdagodjon.
- A gyermekek ismételgessék az előző években tanult verseket, mondókákat, meséket, minél változatosabb módon.
- Az óvónő a gyermekeket lehetőleg ne szavaltassa kórusban. Kerülje az éneklő hanglejtést. Ügyeljen a szavak tiszta ejtésére, az értelemszerű hangsúlyozásra.
- Az óvónő - főleg a délutáni pihenés alatt - olvasson a gyermekeknek folytatásos mesét.
- A mesélés, mint tevékenység mindennap jelenjen meg az óvodában.
- Az óvónő teremtsen meg a mesehallgatáshoz, verseléshez szükséges hangulatot a gyermeki átélés érdekében.
- A gyermekek nyelvi képességeinek fejlesztése a versekkel, mesékkel, dramatikus játékokkal
- A nyelvi képességek fejlesztésének leghatásosabb eszköze a mese, vers, bábozás és a dramatikus játékok. A gyermekek ezeken keresztül sajátítsák el a helyes hangejtést, a tiszta beszédhallást és a nyelvtanilag helyes beszédet.
- A gyermekek a mesékből, versekből új fogalmat ismerjenek meg, ez által bővüljön a szókincsük.
- A bábjátékban, dramatikus játékban a gyermekeknek biztosítson az óvónő lehetőséget a szabad önkifejezésre.
- A dramatikus játékok nyújtsanak lehetőséget a kommunikációs készség fejlesztésére, valamint az önálló versmondásra.

A fejlődés várható jellemzői óvodáskor végén:

- Szívesen ismételgetik a verseket, mondókákat

- Várják, igénylik a mesét, van kedvenc meséjük
- Vállalkoznak önállóan mesemondásra
- Képesek a mesék folytatására
- Vigyáznak a mesekönyvekre, képek alapján megtalálják kedvenc meséiket
- Irodalom iránti igényük megalapozódik

Ének, zene, énekes játékok, gyermektánc:

Cél:

- a zene iránti érdeklődés felkeltése, befogadásra való képesség megalapozása.
- A gyermekek zenei hallásának, ritmusérzékének, éneklési készségének, harmonikus, szép mozgásának fejlesztése, zenei kreativitásának kialakítása és fejlesztése
- A szülőföld értékeinek átörökítése a népzene, népdal, a népszokások és a népi hangszerek megismertetése által
- A gyermekek örömmel, érzelmi gazdagsággal felszabadultan énekeljenek

Feladat:

- A felhasznált zenei anyag igényes, életkornak és az adott csoport képességszintjének megfelelő válogatása, figyelembe véve a más nemzetiségű, kisebbségi gyermekek nevelése esetén, a gyermekek hovatartozását is.
- A tevékenység szervezett formáinak biztosítása. A gyermekek nyelvi képességeinek fejlesztése mondókákkal, zenei eszközkészletének bővítése.
- A néphagyomány, művészi értékű gyermekdalok, a meghallgatott zenei szemelvényekkel felébreszteni a gyermek zenei érdeklődését. Tegyük lehetővé, hogy a szülők megismerjék, milyen dalokat használunk zenei neveléshez.
- Friss levegő biztosítása, a kör és mozgásos játékokhoz elegendő hely kialakítása
- Komplex képességfejlesztés:

Első szinten

A kétszemélyes (óvónő-gyerek) jellegű dalok dominálnak, melyeket egyszerű utánozó mozgással kísérünk (ölbéli játékok, lovagoltatók, tapsoltatók). A játékos mozdulatok lehetnek hajlongás, karlengetés, stb.. A mondókák ne legyenek 4 motívumnál hosszabbak. A daloké 8-12 ütem legyen. A hangterjedelem ne lépje túl a kvint távolságot.

Megismertetjük a gyermekeket 5-6 mondókával, 8-10 dallal mozgásos dalos játékkal.

Játék közben megismertetjük, őket a halk, hangos fogalmával, ezt érzékeltetjük beszéden, mondókán, éneken. Megfigyeltetjük a csendet, környezetük hangjait, dallamjátszó hangszer, ritmus hangszer hangjait, hangszínét. Különböző játékos mozdulatokkal érzékeltetjük, gyakoroltatjuk az egyenletes lüktetést.

Spontán zenei alkotókedv felébresztése.

Felkeltjük a gyermekek érdeklődését a zenehallgatás iránt. A nap folyamán különböző tevékenységekhez kapcsolódva nyújtunk zenehallgatási élményt.

Második szinten

Gyermekekkel megismertetni 4-6 új mondókát, 12-15 új gyermekdalt. Ismételtetjük az eddig tanult mondókákat, dalokat, dalos játékokat.

A dalokhoz kapcsolódó változatos játékformák főként csoportos jellegűek legyenek: körjáték, szerepcserélő, párválasztó.

Lehetőséget biztosítunk az önálló éneklésre is, kisebb gyermekcsoportokban halk-hangos, magas-mély közötti különbség gyakorlására.

Egyenletes lüktetés gyakorlása játékos mozgással, tapssal, körben járással. Ritmushangszerek használata, a gyermekek által készített eszközökkel is.

Nehezebb játékformák, társas jellegű mozdulatok elsajátítása, a dalokhoz kapcsolódva. A nap folyamán különböző tevékenységekhez kapcsolva is zenei élményekhez juttatjuk a gyermekeket. Segítjük a gyermekek által spontán kezdeményezett mozgásos dalos játékokat.

Harmadik szint

Gyermekekkel megismertetünk 6-7 új mondókát, 15-18 új énekes játékot, 3-4 alkalmi dalt.

Ebben a korban már bonyolultabb játékokat választhatunk, ilyenek pl. a párcsere, kaputartás, sorgyarapító, fogyójáték. Megismertetjük őket néhány egyszerű tánclépéssel is.

Hallásfejlesztésnél gyakorolhatják a dallambujtatást, halk-hangos különbségének felismerését, nehezítve más fogalompárokkal összekötve. Finom hangszínek felismerése, megkülönböztetése a természetben, környezetben hallható zörejekben. Egyenletes lüktetés és a dalok ritmusának megkülönböztetése. Ütőhangszerek használata önállóan, változatosan, éneklés kíséretre is. Zenei formaérzéküket fejleszthetjük a ritmus –elemek, szünet motívumok érzékeltetésével. A zenei alkotókedv felébresztésére is törekszünk. Biztatjuk őket dallam, zenei ritmus dallamra szöveg improvizálására, zenére mozgás kitalálására. Egyre több lehetőséget biztosítunk az egyéni éneklésre.

További fontos feladat, hogy a felnőtt minta spontán utánzásával váljék mindennapi tevékenységeik részévé az éneklés, zenélés. Az óvónő, már a gyermekek óvodába lépésekor sokat énekeljen, játsszon hangszeres zenét a gyermekeknek, hogy minél előbb felkeltse érdeklődésüket a zene iránt és így elsajátíthassák a zenehallgatás örömeinek élményét.

A sok közös, hangulatos zenélés, éneklés keltse fel a gyerekek zenei érdeklődését, ezáltal formálva zenei ízlését, esztétikai fogékonyságát, fedeztesse fel a dallam, a ritmus, a mozgás szépségét.

Az óvodai zenei nevelés során a gyermekek ismerjenek meg mondókákat, énekes játékokat, mozgásos játékokat, gyermekdalokat, valamint megismerkedjenek a népzenevel, a néptánc alapjaival, illetve a komolyzenével, és környezetünk hangjaival.

Az óvónő nagy gondot fordítson arra, hogy igényes hangszerjátékkal és zeneválasztással a gyermekek zenei fogékonyságát kialakítása, megalapozza.

Fontos a kreativitás, önkifejezés lehetőségének felkínálása, fejlesztése az improvizációs játékok során mozgásban, énekszóban, ábrázoló tevékenységben, hangszeres játékban.

Tevékenység szervezeti formáinak biztosítása

Az ének-zenei nevelést kötetlen formában szervezzük. Énekes-mozgásos játékokon keresztül a nap bármely szakában „becsempészhetjük”, a gyermekek napirendjébe. Ez lehet az udvaron, a csoportszobában. A feladatunk továbbá, hogy halljanak minél több népdalt különböző tevékenységekhez kapcsolódva és a délutáni pihenés előtt is. A gyermekek nyelvi képességeinek fejlesztése a mondókákkal, gyermekdalokkal és a zenei képességfejlesztő játékokkal történik. A mondókák elősegítik a ritmikus szövegekben ismétlődő beszédhangok pontos észlelését, tiszta képzését, jól hatnak a beszédritmusra is. A dalokban, mondókákban előforduló régies szavak vagy tájnyelvű szavak gazdagítják a gyermek szókincsét. Fontos, hogy az óvónő beszéde tagolt, érthető legyen a gyermekek számára

A fejlődés jellemzői óvodáskor végén:

- A gyerekek örömmel játsszák az énekes játékokat.
- Önállóan tisztán énekelnek
- Képesek zenei fogalompárokat a dinamikai különbségekkel együtt felismerni
- Megkülönböztetik a dal ritmusát az egyenletes lüktetéstől, s létrehozzák ezeket.
- Szívesen végeznek egyszerű táncmozgásokat
- Képesek a zenehallgatásra figyelni

Gyermektánc, néptánc, néphagyományőrzés:

Az óvodai néptánc tanításunk célja, hogy a magyar néptánc és népi kultúra iránti érdeklődés elmélyítése a gyerekekben. A táncokon keresztül ismerjék meg hagyományainkat, a magyar nép táncait, a táncok lépésanyagát, jellegzetességeit, stílusát.

Kiemelt feladatunknak tekintjük a gyermekek mozgáskultúrájának gazdagítását, a hagyományok átörökítését, az identitástudat kialakítását, erősítését, a gyermekek érdeklődésének felkeltése, pozitív viszony kialakítása hazánk kulturális értékei

iránt. Ismerkedjenek meg a szokásokkal, hagyományokkal és a tárgyi kultúra értékeivel, tanulják meg azok tiszteletét és megbecsülését.

A gyermekeknek nemcsak a mozgásos- és zenei területen fejlődnek képességeik, hanem más területeken is aktívabbak lesznek, és gyorsabban reagálnak, mint kortársaik, a népzene segítségével belülről érzik, és könnyen elsajátítják a táncmotívumok, lépéssorozatok együttesét. A gyerekek megismerkednek a magyar néptánc alapvető mozdulattípusaival, motívumkincseivel, valamint elsajátítják a népi gyermekjátékok szélesebb repertoárját, ezáltal fejlődik:

- mozgáskultúrája
- fizikai állóképessége
- ritmusérzéke
- hallása
- zenéhez való alkalmazkodása
- tér-, forma- és stílusérzéke
- mozgásmemóriája
- koncentráció képessége
- improvizációs készsége
- a társ művészetek iránti érzékenysége
- vizuális memóriája
- képzelőereje

Az óvodai élet megszervezése során törekszünk arra, hogy a gyerekeknek lehetőségük nyíljon arra, hogy minél többet megtudjanak szokásainkról, a népviseletről, életvitelről, mesterségekről, ünnepekről.

A tevékenységek során alakuljon a gyerekek kez ügyessége, hallása, ritmusérzéke, mozgása, beszéd-készsége; a külső világ tevékeny megismertetése során fejlődjön szociális-, együttműködő-, értelmi-, verbális és testi képessége. Ismerkedjenek a természetes anyagok feldolgozásának lehetőségeivel.

Rajzolás, festés, mintázás, kézi munka

Cél:

A gyermekek fantázia világának képi önkifejezése. A gyermekek tér, forma és szín képzetek gazdagítása. Esztétikai érzékenységének alakítása.

Feladat:

- Az óvónő feladata, a gyermekek esztétikai érzékenységének, a szép iránti nyitottságának formálása, a környezet esztétikai alakítására és a vizuális esztétikai élmények befogadására való fogékonyság megalapozása.
- Az eszközök célszerű, biztonságos, takarékos, kreatív használatára szoktatás.
- Az egyes technikákhoz kapcsolódó munkafogások, megoldások, eszközök bemutatása, használatuk megnevezése, gyakorlásra való ösztönzés.
- A vizuális tevékenységekhez kapcsolódó verbális és nem verbális megnyilatkozásokkal a spontán beszéd formáinak fejlesztése.
- Kiemelt feladata elősegíteni a gyermekek ábrázoló tevékenységét, az alkotó-alakító tevékenységhez szükséges feltételek biztosításával.
- Az eszközök kiválasztásánál figyelembe veszi a gyerekek életkori és egyéni sajátosságait (szükség szerint vastag eszközöket és nagyméretű felületeket biztosítunk). Biztosít balkezes eszközöket is.
- Az eszközöket, anyagokat nyitott polcokon, kosarakban helyezi el, hogy a gyerekek könnyen elérhessék, maguk is elő tudják venni ezeket.
- Az ábrázoló tevékenységhez olyan helyet alakít ki, ahol a gyerekek zavartalanul, nyugodtan alkothatnak.
- A gyerekek az alkotó tevékenységeket a nap folyamán önállóan választhatják, és annyi időt tölthetnek vele, amennyihez kedvük van.
- Az óvónő minél több élményt és ismeretet nyújt nekik, ami alkotásra készíti őket.
- Az ábrázoló tevékenységek iránt kevesebb érdeklődést mutató gyermekeket érdekes témákkal, eszközökkel, technikákkal próbálja motiválni.

- Különbség tapasztalható a fiúk és a lányok témaválasztásában és ábrázolási technika iránti érdeklődésében. Ezt figyelembe véve, a fiúk számára is biztosít vonzó tevékenységi lehetőségeket.
- Figyel azokra a gyermekekre, akik elsősorban a finommozgás fejletlensége miatt kerülnek a rajzolást, s próbálja őket is sikerélményhez juttatni.
- Különös, egyedi ábrázolási megoldások keresésére ösztönözi a gyerekek.
- Az elkészült „műveknek”, egyéni, kreatív ötleteknek együtt örülnek, alkotásaikat jelükkel ellátva kiteszik az öltözőben, vagy a csoportszobai galériában, majd egyéni tárolójukban őrzik.
- Az óvónő éves lehetőségtervben összegyűjti az ábrázolási technikákat, témákat, majd ezekből válogatva állítja össze a heti kínálatot. Hetente új ábrázolási technikával ismerteti meg a gyermekeket, melynek feltételeit ettől kezdve folyamatosan biztosítja
- Az új technikát az érdeklődő gyermekeknek bemutatja, majd szükség szerint segíti. A felkínált új technika helyett a gyerekek szabadon választhatnak mást is csoportban lévő lehetőségek közül.
- A néphagyományőrzést, a népi kultúra ápolását az óvónő kiemelt feladatának tekinti. Megteremti azt a légkört, amelyben az óvodába lépés pillanatától a nevelés, és ezen belül a vizuális nevelés szerves része a hagyományápolás. Eszközt, hangulatot és lehetőséget biztosít a tárgykészítő népi játékok, fonások, szövések, gyöngyfűzés, agyagozás, mézeskalácssütés, nemezelés megismeréséhez, gyakorlásához.
- Az ábrázoló tevékenység fejlődését úgy segíti elő, hogy hagyja, hogy a gyerek a saját szintjén, a saját elgondolásai szerint, a saját élményeit alkossa meg. Csak akkor segít, ha elakad, vagy kéri a segítséget. Ebben az esetben sem felnőtt sémákat ad át, hanem a gyerek gondolataiba, elképzeléseibe próbál behelyezkedni, és így ad technikai segítséget vagy ötletet a továbblépésre.
- A tevékenység a lényeg, nem az elkészült „mű”. A legfontosabb, hogy a gyermek örömmel tevékenykedjen, újra és újra alkotson, próbálja megvalósítani elképzeléseit.
- Az óvónő az óvodába kerülő gyermekeknek lehetővé teszi, hogy játszva ismerkedhessenek minél többféle anyaggal, eszközzel, technikával. A tevékenységekhez vízszintes és függőleges nagy felületeket, vastag krétát, ecsetet, ceruzát, botokat biztosít, mert a gyerekek keze ekkor még nem képes vékony eszközök helyes fogására. A rajzolási, festési, nyomdázási technikákon kívül megismerteti a gyerekekkel az olló használatát és a ragasztás technikáját. Biztosítja, hogy a gyerekek többféle plasztikus anyaggal is tevékenykedhessenek. A gyurma, só-liszt gyurma, agyag formálhatóságával, gyurkálásuk,

- sodrásuk, gömbölyítésük, mélyítésük, vágásuk, karcolásuk közben ismerkednek a gyerekek.
- Megismerteti a gyerekeket a formázás eszközeinek használatával /kés, kiszúró forma, sodrófa/ a nyomtatás készítés és a díszítés technikáival /termények, pálcikák, különböző felületű, formájú eszközök/.
- Lehetőséget kínál a gyermekeknek, hogy az építés során különböző tárgyak formáival, alakzataival ismerkedhessenek.
- Az óvónő kreativitásával ösztönzőleg hat a gyerekek tevékenységért való lelkesedésére, örömeire, az ábrázoló tevékenységek iránti érdeklődésére.
- Az óvónő törekedjen arra, hogy a gyermekek saját elképzelésük alapján jelenítsék meg rajzaikban a környezetet, tárgyakat, cselekményeket, embereket, plasztikai munkáik során tagolják a formákat, játékukhoz szükség szerint készítsenek eszközöket, az építés során variálják a teret.
- Az óvónő a gyerekek egyéni fejlődési ütemét figyelembe véve egyre bonyolultabb, fejlettebb finommozgást igénylő technikákkal ismerteti meg a gyerekeket (batikolás, szövés, fonás, varrás stb).
- Az óvónő a gyermek fejlettségi szintjének megfelelő anyagot, eszközt biztosítson, különböző technikai megoldásokat ismertessen meg.
- A gyermekek fedezzék fel a tárgyak szépségét, formáit, alakzatait, az anyagok alakíthatóságát. Biztosítsuk a homokban való karcolás, firkálgatás, várépítés, sütés-főzés lehetőségét.
- Séta alatt természetből tárgyakat gyűjtünk, válogatjuk azokat, ismerkedünk velük, csoportosítjuk azokat. Közös zsírkrétával képeket alkotunk, festünk, agyagozunk, sógyurmázunk. Az elkészült alkotásokat értékeljük.
- Ceruzákkal, krétával, filccel, porkrétával, különböző vastagságú ecsetekkel, fonalakkal, spárgával, textillel, termésekkel folyamatosan bővítjük eszköztárunkat. Hozzásegítjük őket ahhoz, hogy saját elképzelésük alapján jelenítsék meg az emberábrázolást, a környezetről, tárgyakról, cselekményekről szerzett ismereteket.
- A játék során a maguk készített eszközökkel bővítsék tevékenységüket. Ösztönözzük őket apró ajándék készítésére. Igényeljék az ebben való részvételt.
- A környezetünkben látható esztétikai jelenséget vegyék észre, gyönyörködjenek abban. Értékeljék saját és egymás munkáját.

- Az óvónő kiemelt feladata gyakorlási lehetőségek biztosítása, melyek folyamán kialakul a helyes eszközhasználat. Fontos a kézmozgás, fogás biztonságossága a tiszta, rendezett alkotás, a közös tevékenységekben való részvétel, az egyéni ötletek megoldások.

A fejlődés várható jellemzői óvodáskor végén:

- Az eszközöket készség szintjén kezelik
- Önállóan választanak technikát, ötletesen használják a különböző anyagokat
- Színhasználatuk gazdag
- Örülnek az elkészült alkotásuknak, közösen is képesek alkotni
- Van elképzelésük térbeli elhelyezéshez, téralakításhoz
- Rácsodálkoznak a szépre, tudnak gyönyörködni benne

Mozgás, mozgásos játékok

Cél:

A mozgás megszerettetése. Az egészséges életmód kialakítása. A pszichomotoros készségek és képességek kialakítása, formálása és fejlesztése rendszeres egészségfejlesztő testmozgással, a gyermekek egyéni fejlettségi szintjéhez igazodó mozgásos játékokkal és feladatokkal.

Feladat:

- A mozgás gyermekek tevékenységében állandóan legyen jelen. Az óvodai életet úgy kell szervezni, hogy minden gyermek számára biztosítva legyen a mozgáslehetőség, amit szervezete és idegrendszere igényel. Mozgásukat az óvónő csak akkor korlátozza, ha az veszélyt jelent saját magára vagy társára.

- Az óvónő mintaadó magatartással járuljon hozzá, hogy a mozgás hozzá tartozzon az életformához, örömforrás legyen, és az egészséges életmód részeként - főként a szabadban- a gyermekek természetes igényévé váljon.
- Legfontosabb a személyiség sokoldalú fejlesztése a változatos tevékenységek során, a fizikai aktivitáson keresztül. A szellemi aktivitás serkentése, a gyermekek alkotó, problémamegoldó gondolkodásának kibontakoztatása.
- A helyes testtartáshoz szükséges izomegyensúly kialakítása.
- A nap folyamán lehetőséget kell biztosítani a mozgásos tapasztalatszerzésre: a gyermek saját testéről, saját mozgásos képességeiről, ezáltal fejlesztve „én” tudatát, szociális énjét.
- A gyakori közös mozgás örömeinek biztosításával kell segíteni a társas kapcsolatok alakulását, az együttműködő készség, és a társakhoz való alkalmazkodás képességének fejlődését.
- A spontán, szabad játék kereteiben végzett mozgásos tevékenységeket, az óvónő egészítse ki irányított mozgásos tevékenységek szervezésével.
- A szabad mozgástevékenységnél cél, a természetes mozgáskedv és mozgásigény kielégítése, a tudatos környezet alakítás. Kísérletezhessenek kedvük szerint, korlátozás nélkül, bátorságuk szerint minden tornaszeren, udvari játékon. A rendszeres szervezett heti egy kötelező testnevelési foglalkozások – amelyek természetesen nem jelenthetnek kényszert a gyermekek számára – helyszíne a tornaszoba illetve az udvar. A mindennapos testmozgás legyen a napirend stabil eleme.
- Az óvónő a különböző mozgások ismételtetésével, felidézttetésével fejleszti a gyermekek vizuális memóriáját, ezáltal hozzájárulva az értelmi nevelés megvalósulásához. A testrészek, a téri irányok és a különböző formák megismertetésével gyarapítja a gyermekek ismereteit. A hallott, látott cselekvések által segíti a fogalomalkotást és a keresztcsatornák fejlődését.
- A mozgás tevékenységek folyamán az óvónő biztosítsa, hogy a gyermekek a különböző nehézségű feladatokat egyéni képességüknek megfelelően sajátíthassák el. Fontos, hogy folyamatosan mozogjanak és a mozgás öröm legyen számukra.
- Fejlesszük a gyermekek:
 - a nagy és finommozgásokat, szem-kéz, szem-láb koordinációt, ritmusérzékét

- testsémát, ezáltal fejlődik a testrészek ismerete, a test koordinációja, aktivitása, testfogalom, szerialitás, dominancia, térben való tájékozódás
- vizuális és auditív percepciót
- a mozgással kapcsolatos szókészletet
- természetes mozgásokat
- testi mozgásos képességeket: erő, ügyesség, gyorsaság, állóképesség
- alakítsuk önértékelésüket, növeljük önbizalmukat, formáljuk a személyi-akarati tényezőinek alakulását

A fejlődés várható jellemzői az óvodáskor végén:

- Növekszik teljesítőképeségük, állóképességük.
- Mozgásuk összerendezettebbé válik.
- Mozgástapasztalataik növekednek.
- Fejlődik a tér és időtájékozódó képességük.
- Szeretik, igénylik a mindennapi mozgást.

Külső Világ Tevékeny Megismerése

Cél:

A gyermeki aktivitásra és érdeklődésre építve, olyan lehetőségek folyamatos biztosítása, melynek során a gyermek tapasztalatokat szerezhet a szűkebb és tágabb természeti – emberi - tárgyi környezet formái, mennyiségi, téri viszonyairól.

A valóság felfedeztetése során, olyan pozitív érzelmi viszony kialakítása, amelynek hatására megismeri a természeti emberi alkotásokat, megtanulja azok védelmét, az értékek megőrzését.

Feladat:

- Az óvónő tegye lehetővé a gyerek számára a környezet tevékeny megismerését, biztosítson elegendő alkalmat, időt, helyet és eszközöket a spontán illetve szervezett tapasztalatok szerzésre óvodán belül és kívül.
- A gyermekek kíváncsiságának és aktivitásának kielégítése, megfigyelőképesség, képzelet, gondolkodás, emlékezet fejlesztése
 - A gyermekek ismereteinek bővítése, rendszerezése, feldolgozása egyénileg vagy közösen, az önállóságra, kreativitásra törekvés támogatása
 - Képességfejlesztés egyénre szabottan, differenciáltan, a többoldalú tapasztalatszerzés lehetőségének biztosítása (pl. hallás, látás, tapintás, szaglás stb. útján)
 - Olyan tapasztalatok és ismeretszerzési lehetőségek biztosítása, a természeti és társadalmi környezetben, amely a gyermeket a korának megfelelő biztonságos eligazodáshoz, tájékozottsághoz segíti
 - A közvetlen és tágabb környezet felfedezése során a gyermekek pozitív érzelmi viszonyának kialakítása a természeti, emberi, tárgyi világ értékei iránt, a környezettudatos viselkedés megalapozása.
 - Esztétikai fogékonyság alakítása a természeti és társadalmi környezet szépségei iránt
 - A környezet mennyiségi, alaki, nagyságbeli összefüggéseinek felfedeztetése, időbeli, térbeli, síkbeli tájékozottság kialakítása
 - Segítse elő a gyermekek önálló véleményalkotását, döntési képességeinek fejlődését a kortárs kapcsolatokban és a környezet alakításában
 - A játékok során spontán adódó matematikai lehetőségek kihasználása, érdekes, a gyermekek kíváncsiságára építő probléma helyzetek teremtése
 - A gyermekek anyanyelvi képességeinek fejlesztése a közvetlen tapasztalat és ismeretszerzés során.
 - A tapasztalatszerzés folyamata lehetőséget ad a beszélgetésre, kiválóan segíti a gyermekek szókincsének, nyelvi kifejezőkészségének fejlesztését. A gyermekek alkalmazzák a helyes köszönést, bemutatkozást, megszólítást, véleménynyilvánítást, kérést, tudakozódást, üzenetközvetítést. Az óvónő tegye lehetővé, hogy a gyermekek értelmesen, összefüggően kifejezhessék gondolataikat, érzelmeiket. Ennek érdekében adjon minél több lehetőséget a gyermekek spontán megnyilatkozásának. Személyes beszélgetések alkalmával: –szókincsbővítés, nyelvi kifejezőképesség fejlesztése.

-
- A mindennapi élet, emberi kapcsolatok kommunikációs formáinak elsajátítása során: –köszönés, kérés, megszólítás, párbeszéd támogatása.
- Közös beszélgetések esetén: –véleménynyilvánítás, élményeik, gondolataik, tapasztalataik megfogalmazása, összefüggő elmondása, mások beszédének végighallgatására nevelés.
- A tevékenység szervezeti formáinak biztosítása. A gyermekek fejlesztése közvetlen tapasztalat és élményszerző megfigyelések és séták alkalmával történik. Az óvónő hetente egy természeti, emberi, tárgyi, környezeti téma megfigyelését tervezzé. Óvodán kívüli tapasztalatszerzési lehetőséget nyújtsanak a heti témákhoz kapcsolódó séták, intézménylátogatások (könyvtár, iskola, tűzoltóság stb.) valamint az egyéb élményszerző programok. (színház),
- A hagyományörzés fontosságának és a hazaszeretet érzésének megalapozása, a szülőföld, az ott élő emberek, a hazai táj, helyi hagyományok, a családi, tárgyi kultúra értékeinek megismerésén keresztül tanulja meg ezek szeretetét, védelmét.
- Társas kapcsolatok, magatartás alakítása
- Változatos módszerek alkalmazása
 - Alkalmi és folyamatos megfigyelések
 - Egyszerű vizsgálódás
 - Játékba integrált cselekvéses tanulás
 - Differenciált feladatok, differenciált értékelés
 - Beszédkedv felkeltése, fenntartása türelmes meghallgatással, kérdésfeltevással, buzdítással
 - Mintakövetéses „tanulás”
 - Érzékszervi tapasztalatszerzés
 - Kaland, Erdő, Élmény- pedagógiai eszközök
 - Dráma pedagógia
- Az óvónő kiemelt feladata a gyermekek életkorának megfelelő tartalmak biztosítása a 4 őselem - tűz, víz, föld, levegő - köré csoportosítva A négy őselem (tűz, víz, föld, levegő) köré csoportosítva a természeti, társadalmi környezet és a környezetvédelem témakörét öleli fel, s átszővi a hagyományörző jeles napok,

-

valamint a gyermeki élet ünnepeit. A négy őselem lényegében lefedi a négy évszakot, s minden témához kapcsolódhat a közvetlen és tágabb természeti –emberi-tárgyi környezet formái, mennyiségi viszonyaival kapcsolatos tapasztalatszerzés, a környezet megismerése során a gyermek matematika tartalmú tapasztalatok, ismeretek birtokába is jut. A témakörök kapcsolódnak egymáshoz, összefüggenek.

Környezetvédelem:

- környezettudatos viselkedés
- növény-és állatvédelem
- szelektív hulladékgyűjtés
- víz, levegő védelme
- Fák, növények szerepe a légtisztításban
- Szélenergia, vízenergia hasznosítása
- Napenergia, földhő hasznosítása
- A környezetvédelem jeles napjai. pl.: Állatok világnapja: okt.5.

Egészségvédelem:

- Testünk, érzékszerveink, azok védelme, ápolása
- Az orvos gyógyító munkája
- Egészséges táplálkozás, megfelelő öltözködés, a környezet tisztán tartásának, a testedzésnek fontossága

Munkajellegű tevékenységek

Cél::

A gyerekek örömmel végezzenek munkajellegű feladatokat, melyek közben értelmi képességeik fejlődnek, a munkához szükséges készségek pontosabbá válnak.

Feladat:

- Az óvónő feladata olyan játékos szituációk, változatos lehetőségek biztosítása, melyek során a gyerekek fokozatosan megtapasztalhatják a munka örömét, megtanulják tisztelni a munkát végző embert, értékelni saját munkájukat, s a közösségi kapcsolatok alakításának eszközeként – társaik munkájának elismerését is.
- Ezeknek a tevékenységeknek a keretében erősítse a gyermekekben a munka iránti pozitív érzelmeket, fejlessze a munkavégzéshez szükséges attitűdöket, képességeket, készségeket – kitartást, önállóságot, felelősségtudatot, céltudatosságot.
- Biztosítson elegendő időt, teremtsen olyan légkört, amelyben megismertetheti a gyermekkel azokat a munkafogásokat, munkavégzési technikákat, amelyek az adott munka elvégzéséhez nélkülözhetetlenek.
- A gyermeki munkát mindig tudatosan tervezze, szervezze, az egyes munkafolyamatokat fokozatosan vezesse be. Tudatosítsa a gyermekekben azokat az eltérő sajátosságokat, amelyek a munkát a játéktól megkülönbözteti.
- Tudatos, segítőkész magatartásával biztosítsa a gyermekek tényleges tevékenységét, aktivitását, a munka állandóságát, folyamatosságát.
- Vegye figyelembe a gyermekek egyéni sajátosságait, az egyes gyermekek munkáját, az adott gyermekhez mérten értékelje, ezáltal ösztönözve önértékelésének alakulását, igény szintjének növekedését. Értékelése legyen folyamatos, konkrét, reális a gyermekekhez mérten fejlesztő hatású, segítse elő reális önértékelésüket, saját maguk és mások elismerését.
- A napi tevékenységeket szervezze úgy, hogy a munka ennek egyik alkotóeleme legyen, és ne büntetés. Azokat a munkákat, amelyekre a gyermek önállóan is képes ne végezzük el helyette.
- Biztosítson lehetőséget, hogy a gyerekek részt vehessenek:
 - a terem és az udvar rendben tartásában
 - bekapcsolódhassanak a csoportszoba szépítésében, ünnepek előtti díszítésében, alkalomszerűen süthessenek, főzhessenek, készíthessenek befőttet, savanyúságot, illetve apróbb ajándékot
- bekapcsolódhassanak a növények gondozásába, madáretetésbe,
- segíthessenek egymásnak öltözködésben, egyéb tevékenységben
 - teljesíthessenek apróbb megbízásokat
 - elláthassanak önként vállalt naposi teendőket
- Az óvónő sohasem tévesztheti szem elől azt az alapelvet, hogy a munka az óvodáskor végéig játékos jellegű maradjon.

A fejlődés várható jellemzői óvodáskor végén:

- Az önmagukkal kapcsolatos munkákat önállóan végzik

- Szívesen vállalnak munkát a közösségért, azt pontosan végrehajtják
- Önként vállalnak különböző megbízást
- Naposok a feladataikat önállóan látják el
- Minden olyan területen segítenek, ahol erre szükség van
- Környezettudatosabb hozzáállással rendelkeznek.

AZ ÓVODAI ÉLET MEGSZERVEZÉSE

Személyi feltételek

Az óvoda arculatában meghatározó jelentőségűnek tekintjük dolgozóink felkészültségét emberi értékeiket.

A **nevelőtestület közös értékek** fogadja el, a toleranciát, empátiát, egymás segítségét, együttműködést, egymás véleménye iránti megértést, az emberi méltóság tiszteletben tartását, az esztétikus óvodai környezet jelentőségét, a nevelői tevékenység rugalmasságát, a helyzethez és a gyerek egyéni jellemzőihez történő alkalmazkodást, felelősségtudatot, az önművelési – önfejlesztési igényt.

Ezeket túl meghatározó személyiségjegye kell, hogy legyen a **demokratikus nevelési stílus**, amely ösztönzi a gyerekek kezdeményezéseit, messzemenően figyelembe veszi szükségleteiket. Alapelvei az elismerés, a dicséret, az elfogadás. Körülötte a légkör oldott, bizalom teli, barátságos, melyre jellemző a csoport érzelmi kiegyensúlyozottsága, a közepes vagy alacsony zajszint, az elmélyült játék, figyelmes viselkedés.

Az óvodába érkező gyermekek alapos megismerésének és szakszerű fejlesztésének alapvető feltétele az óvónők folyamatos önképzése, továbbképzése, önálló tanulása. Ennek megvalósítását szolgálja az óvónők továbbtanulási terve, és a továbbképzési tervek, melyek az évenként elkészítendő munkaterv részét képezik.

Fontos a nevelőtestület önálló alkotó óvodapedagógiai munkájának segítése és értékes szakmai ötletek közkinccsá tétele, valamint az új kolléganők óvodánk közösségébe való beilleszkedésének támogatása.

A **dajkai munka** szerepváltása csak az óvodapedagógusi munka szerepváltásának kontextusában értelmezhető.

Munkájukat a gyerekek napirendjéhez igazítva, az óvodapedagógusok irányítása mellett végzik, egyértelműen elkülönítjük mely esetben kompetens, mely esetekben segítő a szerepük

Az **alkalmazotti közösség** tagjaitól is elvárjuk, hogy munkájukkal, magatartásukkal, személyes példájukkal segítsék megvalósítani nevelési feladatainkat. A sajátos nevelési igényű gyermekek ellátásában résztvevő különböző szakemberekkel együttműködünk.

Tárgyi feltételek

Az óvoda objektív feltételrendszerének a fejlesztése az óvoda évenkénti költségvetési keretének a függvénye, melyet a Fenntartó Önkormányzat a mindenkori gazdasági helyzetnek megfelelően biztosít.

Szervezeti és időkeretek

A csoportok megszervezése

A nehezen nevelhető vagy speciális fejlesztési igényű gyermek csoportbeli elhelyezésénél alapvető szempont a pedagógusok arányos terhelése, hogy elegendő ideje legyen a egyéni fejlesztésre (max. 1-2 fő/csoport).

A csoportok létszáma (az alapító okirat alapján) maximum 25 fő, intézményi szinten 50 fő.

Óvodánkban 2 heterogén összetételű csoport működik. A gyerekek csoportba sorolásának szempontjai: életkorbeli különbségek csökkentése, életkori 1/3 arány megtartása, testvérek együttnevelésének biztosítása.

A napirend kialakításának alapelvei a Napsugár Óvodában

- A gyermekek életkor szerinti összetétele alapján eltérnek a szükségleteik, differenciáltan biztosítjuk a tevékenységekhez szükséges időtartamot.
- Minél hosszabb, nyugalmas és tartalmas játékidőt biztosítunk.
- A tisztálkodás és öltözködés végzéséhez, az egyéni szükségleteknek megfelelő időtartamot biztosítjuk.
- Az étkezésre az egyéni igények, szükségletek szerinti időtartamról gondoskodunk
- A gyermekek alvási—pihenési igényének figyelembevétele

Napirend

Érkezéstől az udvari játékig

A gyermekek érkezése, fogadása.

Játéktevékenység.

Mozgás, testnevelés foglalkozás.

Tízórai, gondozási teendők ellátása.

Játékos tanulás csoportos, mikrocsoportos és egyéni foglalkozási formák alkalmazásával.

Hagyományok ápolása, születésnapok megünneplése.

Élményszerző séták, kirándulások, közös megfigyelések.

Szabad, mozgásos játék az udvaron.

Udvari játéktól az ébredésig Naposi munka feladatainak elvégzése.

Ebéd, gondozási teendők ellátása.

Pihenés-alvás előtti mese, altatódal.

Alvás-pihenés folyamatos ébredés.

Ébredéstől hazaindulásig.

A csoportszoba rendjének helyreállítása.

Uzsonnázás, gondozási teendők ellátása.

Játékos egyéni képességfejlesztés.

Játéktevékenység.

Szabad, mozgásos játék az udvaron.

Találkozás a szülőkkel, rövid információcsere a gyermek fejlődéséről, magatartásával kapcsolatosan szükség esetén.

AZ ÓVODA GYERMEKVÉDELMI FELADATAI, SZOCIÁLIS HÁTRÁNYOK ENYHÍTÉSE, ESÉLYEGYENLŐSÉGETSZOLGÁLÓ INTÉZKEDÉSEK

Cél:

Segítségnyújtás a gyermek testi, érzelmi, erkölcsi és értelmi fejlődésének, jólétének, a családban történő nevelésének elősegítéséhez, a veszélyeztetettség megelőzéséhez és a kialakult veszélyeztetettség megszüntetéséhez, valamint a gyermek családjából történő kiemelésének a megelőzéséhez. Esélyegyenlőség biztosítása, a szociális hátrányok enyhítése.

Az óvodapedagógus feladatai:

Elősegíti a veszélyeztetett és hátrányos helyzetű gyermekek **óvodába kerülését, járását.**

Biztosítja a gyermekeket megillető **jogok érvényesülését** az óvodán belül, szükség esetén védő – óvó intézkedésekre javaslatot tesz.

A gyermekeket és családjukat lehetőségeihez képest minél jobban megismeri.

A problémákat a hátrányos helyzet okozta tüneteket felismeri és ha szükséges ehhez szakember segítségét kéri.

Sajátos feladataink

Településünkön jelentős számban vannak HH és HHH gyermekek, az ő fejlesztésüket külön feladatként kezeljük.

Közösségünkben nagyon sok a munkanélküli, ezért állandóan szem előtt kell tartanunk a gyermekek szociális helyzetét és az ebből adódó problémákat.

Cél:

A problémák feltárásával a szükséges intézkedések megtétele

Feladat:

- elsősorban a megelőzés
- a csoportban dolgozó óvónők és a gyermekvédelmi felelős együttes munkája, a problémás gyermekek felkutatása, a szülők a gyermekek segítése érdekében
- családlátogatásokon a gyermekvédelmi felelős a csoport óvónőivel vegyen részt azokban az esetekben, ahol a szülők negatív életvitele a gyermek elhanyagoltsága, magatartása miatt szükséges
- kapcsolattartás az önkormányzattal illetve a családsegítővel

A gyermekvédelmi munka minden óvónőnek kiemelt feladata. A gyermekvédelmi munkánk fő feladata a segítségnyújtás, a megértés, a tanácsadás. A gyermekvédelmi felelős éves munkatervet készít, ez alapján végzi tevékenységét.

A felzárkóztatást és tehetséggondozást megvalósítja.

Egyéni differenciált bánásmóddal a testi, érzelmi, erkölcsi, értelmi fejlődést elősegíti folyamatosan ellenőrzi.

Részt vesz az egészségügyi szűrővizsgálatok lebonyolításában, a szűrést szükség esetén soron kívül javasolja.

A rendszeres óvodalátogatást figyelemmel kíséri, szükség esetén az óvodavezetőnek jelzi a hiányzást.

A családok szociális és anyagi helyzetének megfelelően a különböző támogatásokhoz való hozzájutást javaslatával elősegíti.

A szülőkkel együttműködő, partneri kapcsolatot alakít ki, a szülői szerep eredményesebb betöltését elősegíti.

Jó kapcsolatot tart a helyi társadalom gyermekvédelmi rendszerében érintett szervekkel, személyekkel.

Az alábbi esetekben fokozottan figyelemmel kíséri a gyermeke testi lelki állapotát:

Ha fejlődési, beilleszkedési, magatartásbeli zavart észlel,

- sajátos törődést igényel (dyslexia, fogyatékos)
- egészségügyi problémákat tapasztal,
- nemzetiséghez tartozik,
- hátrányos, veszélyeztetett helyzetű,
- szülők egymás közötti kapcsolata rossz,
- szülő – gyermek kapcsolata nem megfelelő,
- különleges gondozásban részesül (Családsegítő Szolgálat tevékenysége)

Az óvodavezető feladatai:

Képviseli a gyermek és ifjúságvédelmi szempontokat, szervezi, irányítja és személyes részvételével elősegíti ezek érvényesülését.

A családdal és a pedagógusokkal együttműködve kiküszöböli a veszélyeztetett gyermekekre ható ártalmakat, **védi őket** a testi, lelki, erkölcsi károsodásoktól illetve ellensúlyozza a veszélyeztető hatásokat.

A nevelési év elején **megtervezi a gyermekvédelmi munkaprogramot**.

Munkájáról évente **beszámol** a nevelőtestületi értekezleten. **Kapcsolatot tart** konkrét esetekben a Szakértői Bizottsággal, gyámhatósággal, pártfogókkal, nevelőszülői felügyelőkkel, rendőrséggel, valamint a családokkal foglalkozó szakemberekkel.

Rendszeresen figyeli a gyermekvédelemmel kapcsolatos jogszabályok változását, a helyi önkormányzat kapcsolódó rendeleteit, és ezt kollégái tudomására hozza.

Segíti és szorgalmazza a veszélyeztettség, a hátrányos helyzet kritériumainak intézményi szintű megállapítását.

Összehangolja a gyermekvédelmi tevékenységet az óvodában dolgozó óvónők között.

Nyilvántartja a veszélyeztetett és hátrányos helyzetű gyermekeket, az intézkedéseket, az eredményeket.

Elősegíti a csoportvezető óvónők felderítő tevékenységét. Szükséges esetekben családlátogatást végez a csoport óvónőivel.

Továbbképzéseket tart az óvodapedagógusoknak.

Részt vesz a gyermekvédelmi munka intézményi ellenőrzésében, értékelésében és minőségbiztosításában.

A gyermekvédelmi munka várható eredményei:

Minden veszélyeztetett gyermek szerepel a gyermekvédelmi nyilvántartásban.

Minden veszélyeztetett gyermek családja tájékoztatást kap a támogatás lehetőségeiről, és segítséget ügyeinek elintézéséhez.

Minden rászoruló gyermek megkapja a jogosultság szerinti kedvezményeket.

Bizalommal fordulnak felénk a szülők.

Elfogadják javaslatainkat, segítségünket.

Segítő szolgálatok tanácsait igénybe veszik.

A SAJÁTOS NEVELÉSI IGÉNYŰ GYERMEKEK NEVELÉSE, HABILITÁCIÓS, REHABILITÁCIÓS

Óvodánk részt vesz a szakértői és rehabilitációs bizottság szakvéleménye alapján integrált nevelésre javasolt sajátos nevelési igényű – az egyéb pszichés fejlődés zavarral küzdő beszéd fogyatékos gyermekek óvodai nevelésében, amennyiben intézményünk a kijelölt óvoda.

Óvodai nevelési programunk elkészítésekor, valamint napi munkánk során ezért figyelembe vesszük a Sajátos nevelési igényű gyermekek óvodai nevelésének irányelvében foglaltakat.

Az integrált nevelésre vonatkozó általános alapelveink:

- A sajátos nevelési igényű gyermekek esetében is általános nevelési célkitűzéseink megvalósítására törekszünk
- Kiemelt célunk elősegíteni e gyermekek alkalmazkodó készségének, akaraterejének, önállóságának, érzelmi életének fejlődését.
- Biztosítjuk a sajátos nevelési igény szerinti környezetet, tárgyi és személyi feltételeket. Amennyiben a személyi feltételeink hiányosak, utazó gyógypedagógiai szolgáltatást igénylünk az arra kijelölt intézménytől.
- A habilitációs tevékenységünket team-munkában kialakított és szervezett folyamatban valósítjuk meg. A team munkában a gyógypedagógus, a gyermeket nevelő óvónők és dajkák vesznek részt.
- Habilitációs, rehabilitációs célú fejlesztő terápiás programjaink jellemzően az óvodai pedagógiai programba, így a napi óvodai életbe beágyazottan valósulnak meg, a gyermekek szakvéleményben foglalt valós igényeihez igazodóan, a gyógypedagógus közreműködésével elkészített éves „Egyéni fejlesztési terv” szerint.

- A team döntése szerint kerül sor egyéni kiegészítő fejlesztő, rehabilitációs, illetve terápiás foglalkozásokra.
- Az egyéni igényekhez igazodó foglalkoztatás megvalósulás érdekében rugalmas szervezeti kereteket alakítunk ki.
- A sajátos nevelési igényű gyermekkel végzett munkánk során arra törekszünk, hogy kihasználjuk mindazon lehetőségeket személyiségük –így különösen a befogadás, empátia fejlesztése, a segítő viselkedésformák és tevékenységek tanítása- fejlesztésére, amit a sérült társaikkal való együttélés nyújt.
- Az elfogadás szemléletét úgy alakítjuk, hogy tartózkodunk mindazon viselkedésminták adásától, amely a sérült gyermekek különbözőségét hangsúlyozza.
- Munkánkkal közvetve segítjük a társadalom befogadó szemléletének kialakítását.
- Fokozott figyelmet fordítunk a sajátos nevelési igényű gyermekek és családjaik esetében az adatvédelemmel és a személyiségjogokkal kapcsolatos szabályok betartására.

A rehabilitáció általános célja:

- a sérült funkciók fejlesztése, újak kialakítása · A sérült funkciókkal egyensúlyban a meglévő funkciókra való támaszkodás, ezek fejlesztése
- Amennyiben speciális eszközök használata szükséges, ezek elfogadtatása, a használat tanítása

A rehabilitáció fő területei:

- az észlelés – vizuális, akusztikus, taktilis, vesztibuláris, kinesztéziás- fejlesztése
- a motoros készségek fejlesztése
- a beszéd-és nyelvi készségek fejlesztése, szükség esetén alternatív kommunikációs eszköz használatával

- a szociális készségek fejlesztése
- a kognitív készségek fejlesztése
- az önellátás készségeinek fejlesztése

A habilitáció részben a többi gyermekkel végzett munka során, differenciált bánásmóddal és eszközökkel, részben egyéni vagy kiscsoportos formában valósul meg.

A sajátos nevelési igényű gyermekekkel végzett munkánkra vonatkozó eljárás:

- Évnyitó szülői értekezleteinken rendszeresen tájékoztatást adunk a szülőknek az integrált nevelésre vonatkozó főbb tudnivalókról, az erre vonatkozó eljárási szabályainkról.
- Fokozott figyelmet fordítunk az újonnan felvett gyermekek esetleges problémáinak feltárására, a nevelési tanácsadó, majd a szakértői és rehabilitációs bizottság bevonásával közreműködünk a sajátos igények mielőbbi feltárásában.
- Tájékoztatjuk a szülőket, hogy integrált nevelésben abban az esetben vehet részt gyermekük, ha optimális fejlődését ez a forma biztosítja leginkább, ezt a szakvélemény megállapítja.
- Helyhiány esetén elsőbbséget élveznek az óvodába már a sérülés megállapítása előtt felvett gyermekek. A helyhiányt az óvoda vezetője saját jogkörében írásban 8 napon belül jelzi a szakértői és rehabilitációs bizottság felé.
- A gyermekek csoportba való beosztásakor tartózkodunk a sajátos nevelési igényű gyermekek elkülönítésétől. Az egy csoportban elhelyezett gyermekek irányszáma 1-2 fő, a mindenkor számot éves munkatervünk mellékleteként határozzuk meg, erről az óvodai nevelőtestület meghallgatása után, a fogyatékoság típusát, a speciális igények mértékét figyelembe véve az óvodavezető dönt.
- Abban az esetben, ha az integrált nevelésre javasolt gyermek a feltételek biztosítása után sem fejlődik megfelelően, illetve adaptációs készségei nem teszik lehetővé a többi gyermekkel való együttnevelést, 1-3 hónapos megfigyelési idő után ismételt szakértői vizsgálatát kérjük.

INTÉZMÉNYÜNK KAPCSOLATRENDSZERE

Az óvoda és a család

Az óvodás korú gyermek nevelésének elsődleges színtere a család.

Az óvoda, az óvodai nevelés akkor működik jól, ha családi neveléssel együtt azt kiegészítve szolgálja a gyermek fejlődését. A családi életet tiszteletbe tartjuk, illetéktelenül nem avatkozunk bele. Minden lehetőséget kihasználunk, annak érdekében, hogy a szülők tájékoztatása szakszerű és korrekt legyen.

A kölcsönös kapcsolat kifejezője az is, hogy a szülők kérését, javaslatait fontolóra vesszük. Szükséges az is, hogy az óvoda minden dolgozója előítéletektől mentesen tudjon közelíteni a családhoz.

A kapcsolat formái:

- A beiratkozás az első személyes kapcsolat felvétel
- Nyári ismerkedés
- egyéni beszélgetés, spontán vagy megbeszélte időpontban
- Családlátogatások
- Szülői értekezletek, nevelést elősegítő, egészségnevelő előadások
- Közös ünnepek, tevékenységek

Minden óvónőnek szem előtt kell tartania azt, hogy elsősorban a saját példájával hat a szülőre.

Fontos az is, hogyan beszél a szülőknek a gyermekükről. A szülők bizalmát, tiszteletét ezzel tudja megnyerni.

Az óvoda és iskola kapcsolata

Az óvodából az iskolába történő zavartalan átmenet megkívánja a kölcsönös együttműködést.

Érvényesülnie kellene a kölcsönös bizalomnak. Egymás munkájának ismerete és megbecsülése. Az első osztályos nevelők meghívása- ismerkedjenek a nagycsoportosokkal, mi is ellátogatunk az iskolába.

Nyomon követjük nagycsoportosaink iskolakezdését. Tapasztalatok megbeszélése. Az a véleményünk, hogy az iskolának kellene kicsit közeledni az óvodához.

Óvodánk egyéb kapcsolatai

Fenntartói önkormányzattal

Formái:

- Kölcsönös tájékoztatás
- Egyéni beszélgetések
- Az óvodavezető beszámolója
- Meghívás óvodánk rendezvényeire

Kapcsolat az egészségügyi szervekkel:

Orvos, védőnő, fogorvos, családsegítő szolgálat

Formái:

- Alkalmanként esetmegbeszélések
- Tájékoztató előadások szervezése a szülőknek
- Évente orvosi vizsgálat mindkét csoportban
- Tanköteles korú gyermekek részére iskola alkalmassági vizsgálat

- Hallás vizsgálat évente
 - Évenkénti fogászati szűrés

Kapcsolat a kulturális intézményekkel

Formái:

- Gyermekműsorok
- Könyvtárlátogatás
- Színházlátogatás

Kapcsolat szakmai szervezetekkel:

- Kapcsolatot tartunk környezetünk óvodáival.
- Fejér Megyei Pedagógiai Szakmai és Szakszolgáltató Intézet

Figyelemmel kísérjük a felkínált szakmai képzéseket, programokat és érdeklődésüknek, illetve a programunk megkívánta fejlesztési lehetőségeknél megfelelően részt veszünk azokon.

- Pedagógiai szakszolgálat
- Klebelsberg Intézményfenntartó Központ

INTÉZMÉNYÜNK SPECIÁLIS SZOLGÁLTATÁSAI

Nevelési időn túli szervezett **térítésmentes** szolgáltatás, amely minden gyermek számára elérhető.

Hitoktatás:

Tiszteletben tartjuk a szülők világnézeti – vallási meggyőződését. A szülők igényei alapján lehetővé tesszük, hogy heti egy alkalommal a gyerekek egyházi személy által szervezett fakultatív hitoktatásban részt vegyenek.

Népi játékok, néptánc:

A szülői igényekhez igazodva havi két alkalommal történik.

ÓVODÁNK ÍRÁSOS DOKUMENTUMAI

- Az Óvoda Pedagógiai Programja
- Az óvodavezető éves pedagógia, működési terve, (éves munkaterv) □
A gyermekcsoportok nevelési tevékenységi programja (külön mindkét csoportnak)
- Az egyéni fejlődés, fejlesztés dokumentumai
- Felvételi és mulasztási napló
- Csoportnaplók

A pedagógiai program érvényességi ideje:

2015. szeptember 1-től.

A helyi nevelési program módosításának lehetséges indokai:

- Szervezeti átalakítás
- Új csoport indítása, megszüntetése
- Ha a nevelőtestület más program bevezetéséről dönt
- Ha egyéb érdekegyeztető fórummódosítást javasol

LEGITIMÁCIÓS ZÁRADÉK

- Véleményezte

Dátum

Szülői Közösség

- Elfogadta

Dátum

Nevelőtestület

- Jóváhagyta

Dátum

Óvodavezető

ÉRVÉNYESSÉGI NYILATKOZAT

2015. szeptember 01-től visszavonásig.

- **Felülvizsgálat, értékelés időpontja: 5 évente**
- **Módosítás előírásai**
 - **Törvényi változás esetén**
 - **Feladatváltozás esetén**
 - **A nevelőtestület 2/3-os többségi kezdeményezése alapján, a nevelőtestület dönt a módosítás elfogadásáról.**
 - **Írásbeli előterjesztés nevelőtestületnek, óvoda vezetőségnek.**

- **Nyilvánosságra hozatala:**

A fenntartó és a partnereink által megtekinthető a vezetői irodában és minden csoportszobában.

FELHASZNÁLT IRODALOM

Az óvodai nevelés programja: Országos Pedagógiai intézet 1989.

Napról- napra: Pedellus Bt. Debrecen

B. Méhes Vera: Az óvónő és az óvodai játék

Négy színvirág: A Vésztői Napközi otthonos Óvoda Helyi Nevelési Programja

Nagy Jenőné: óvodai programkészítés, de hogyan?

Balázsné Szűcs Judit: Miből lesz a cserebogár?

Porkolábné dr. Balogh Katalin: kudarc nélkül az iskolában Alex-typo Bp. 1992